

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 32 (1279) 1974 RUGPJŪČIO - AUGUST 8

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. 275-4672

Naujieji bėgliai

Dabartiniai pavergtosios Lietuvos propagandistai, sėdėdami maskvinės prievartos vežime, pokarinę išeiviją pravardžiuoja fašistiniais pabėgėliais, buržuaziniais nacionalistais, karo nusikaltėliais, pabūgusiais atsakomybės. Faktas betgi lieka faktas, kad šioje byloje kalčiausi yra patys kaltintojai. Jeigu ne jų teroras, ne sibiriniai trėmimai ir ne masinis tautos naikinimas, šiandieną naujosios išeivijos nebūtų. Ji atsirado tik dėlto, kad iš Maskvos atžiančio siaubingo teroro buvo išginta klaikion nežinion. Tautiečiai tokiose sąlygose pasitraukė iš savo gimtojo krašto, bet nepabėgo iš savo tautos. Tai galima drąsiai tvirtinti apie didžiąją daugumą naujųjų išeivių. Iš savo tautos pasitraukė tikrai vienas kitas, suviliotas naujų sąlygų — kapitalo, karjeros. Jie nusisuko nuo lietuvių tautos, nepadarydami garbės nei sau, nei savo buvusiai tėvynei. Tai ligi šiol negausus, bet apgailėtinas elementas. Bet ar tokio elemento nėra dabartinėje Lietuvoje? Ar rusų pataikūnai nuneina iki tos ribos, kuri skiria lietuvių nuo kitų? Jau iš tolo stebint matyti, kad tokių yra. Karjeros ar partinės ideologijos skatinami, jie nejučiomis išėjo iš lietuvių tautos gyvendami pačiame jos centre. Tuo būdu jie pabėgo iš savo tautos gyvendami josios žemėje. Tai naujieji bėgliai, kurių ta linkme nestūmė joks teroras, jokia prievarta, o tik masinatiniai ateitis "placiojo tėvynė".

Amerikinės platumos ir panašūs motyvai suviliojo nevieną išeivį tapti savosios tautos bėglu. Per išstisus 30 metų tokių nebuvo daug, bet dabar jų skaičius jau ima daugėti, ypač antrojo kartoj. Tai pirmiausia tie, kurie iš pirmosios kartos mažai tegavo tautinių vertybių. Jie patys dar jaučiasi esą lietuviai, bet jų vaikai jau darosi tautos trėmtiniai arba priverstiniai bėgliai, nes tėvai stumė stumia juos lauk iš savo tautos. Sakome stumė stumia, nes nebeuoda vaikams nieko lietuviško — nei kalbos, nei lakraščio, nei mokyklos, nei vadovėlio, nei organizacijos, nei parapijos. Tuo būdu visa šeima tampa bėgliais, galėtume sakyti, nei dezertyrais. Juk ar ne klaiku sutikti lietuvių šeimą, kurios vaikai visai nekalba lietuviškai, net nesupranta? Dar skaudžiau, kai randi pirmosios kartos šeimą, kurios suaugę vaikai nebekalba lietuviškai. Pasiteiravus paaiški, kad kaltė glūdi tėvų pusėje. Gana dažnai atvejais tokie tėvai būna įsikėlę klaidinga pažiūra, esą lietuvių kalba gadina vaiko accentą, be to, ji esanti nereikalinga užsienyje; kam tad vaiką ap sunkinti "nereikalingu" mokslu! Ir taip tėvai, patys būdami "dypukai", menkai mokę anglų kalbą, su vaikais rezgia angliškai ar kuria kita gyvenamo krašto kalba. Tuo tarpu anglų kalbos mokytojai maldauja tėvus to nedaryti, nes gadina vaikų kalbą.

Dėl minėtų ir kitų priežasčių naujųjų tautos bėglių skaičius palengva gausėja. Atsispyrimas prieš tą atkeliaujančią bangą priklauso nuo tautinio bei kultūrinio išeivijos sąmoningumo. Kadangi naujieji bėgliai pradeda augti šeimose, reikia sustiprinti vaikų siuntimą į šeštadienines lietuvių mokyklas. To uždavinio pirmoje eilėje turėtų imtis mokyklų vadovybės — tarybos, komitetai, vedėjai. Iki šiol tos vadovybės pasitenkino lėšų telkimu. Dabar to jau permaža. Atėjo laikas pakalbinti kiekvieną lietuvišką šeimą, išsiuntinti joms kvietimus bei iliustruotą informaciją apie mokyklų darbą, programą, naudą, mokytojus ir t.t. Gyvename laisvės kraštuose, kur įsakymais operuoja tikrai teisminės įstaigos, politika ir pan. Šiapus gyvenime viskas organizuojama laisvo apsisprendimo metodais. Dėlto ir lietuviško švietimo srityje nieko nepadės įsakinėjimai, graudenimai, jei mokyklų vadovybė nepagės gerai sutvarkyti mokyklos ir įtikinti šeimas jų būtinumu. Svarbiausia — laimėti tėvų palankumą mokyklai. Jei vaikai neina lietuviškos mokyklos, atskatingi yra tėvai, o ne vaikai. Jau dabar laikas mokyklų vadovybėms pasiruošti, nes rugsėjis arti. Nelaukime, kad vaikai patys pradėtų veržtis į mokyklas. Tai ne teatras. Rimtą darbui reikia rimto pasiruošimo. Pr. G.

KANADOS IVYKIAI

Oficiali kalba

Kvebeko provincinis parlamentas 92:10 balsų santykiu patvirtino kontroversinį įstatymą nr. 22, kuris oficialia kalba toje provincijoje pripažįsta tik prancūzų kalbą. Kadangi federacinė Kanada remiasi dviem oficialių kalbų principu, daug kam atrodo, kad šis įstatymas prieštarauja konstitucijai laikomam S. Amerikos Britų Aktui. Kvebeko liberalų premjeras R. Bourassa š. m. liepos 16 d. pradėtas naujo įstatymo projekto svarstymas sustabdė balsavimo keliu, kai buvo išsiaiškinti tik keli paragrafai iš bendro 130 skaičiaus. Už svarstymą nutraukimą balsavo 73 liberalai, prieš — 8 opozicijos nariai. Priimant įstatymą, kuris oficialiai įsigalios 1976 m. sausio 1 d., du liberalai — G. Springate ir J. Ciaccia balsavo prieš jį ir prieš savo partiją. Jiems atrodo, kad naujasis įstatymas pažeidžia milijono angliškai kalbančių kvebekiečių teises. Premjeras R. Bourassa abu šiuos savo liberalus suspendavo. Didžiausia grėsmė įstatymui sudaro angliškoms mokykloms, leisdamas anglų dėstomąją kalbą jose tik tais atvejais, kai 51% mokinių yra anglų kilmės. Lig šiol tokiose mokyklose persvarą dažnai turėdavo kitų tautybių ateiivių vaikai. Būdavo angliškų mokyklų, kur tokie vaikai sudarydavo net 47% mokinių, o anglų kilmės vaikai — tik 26%. Naujasis įstatymas visus ateiivius vaikus privers mokyti prancūziškose mokyklose, nors jų tėvai pasisakytų už anglų kalbą. Priimtas įstatymas įpareigoja prekybą ir pramonės įmones visą oficialų susirašinėjimą at-

likti prancūziškai. Jeigu susirašinėjama angliškai, prie tokių raštų turi būti pridėtas vertimas į prancūzų kalbą. Skelbimai, restoranų užrašai ir net valgiaraščiai turi būti prancūziški. Jeigu jie parašyti italų, portugalų, ispanų ar anglų kalbomis, prancūziškasis vertimas privalo būti atspausdintas didesniu šriftu už minėtų kalbų originalą.

Kanados premjeras P. E. Trudeau po savo ministerių kabineto posėdžio atsisakė komentuoti Kvebeko naująjį įstatymą ir jo pagrįstą priėmimą, balsavimo keliu nutraukus svarstymą. Sprendimo atstovus jis prašė palaukti, kol jo konstituciniai ekspertai užbaigs studijuoti šio įstatymo teisinį pagrindą. Anksčiau P. E. Trudeau yra pareiškęs, kad jam gali tekti pasisakyti prieš kaikiuriuos naujojo įstatymo paragrafus ir juos bandyti pakeisti tiesioginėmis derybomis su Kvebeko premjeru R. Bourassa. Abu premjerai yra prancūzų kilmės liberalai. Didžiąsias problemą gali sudaryti kitų angliškųjų provincijų reakcija. Jos dabar išleidžia nemažas dolerių sumas oficialiam dvikalbiškumui užtikrinti savo valdinėse įstaigose, nors tos provincijos gyvenantys prancūzai beveik visi moka ir anglų kalbą. Jų vyriausybės gali sugundyti mintis, kad tas dvikalbiškumas, įvestas vien tik dėl Kvebeko, yra nereikalingas, jeigu pats Kvebekas oficialia kalba tepripažįsta vieną prancūzų kalbą.

Užsienio reikalų ministro M. Sharp iniciatyva Otavoje įvyko pasitarimas su Indijos užsienio

(Nukelta į 6-tą psl.)

Pavergtos Lietuvos keliauninkės šiltos vasaros dienomis gaivina šaltinio vandeniu gimtojoje žemėje

Tiltai okupuotam Pabaltijui

Baltiečių išeivių bandymas užmegzti organizacinius ryšius su savo tėvynėmis

Nuo pat okupacijos pradžios baltiečiai išeiviai bando užmegzti ryšius su institucijomis bei įstaigomis savo tėvynėse, bet be didesnių sėkmių. Asmeniniai ryšiai, kad ir labai suvaržyti, pasirodė laikam įmanomi, tačiau jais nepasitenkinama. Ypač jaunosios kartos veikėjų dalis panūdo įieškoti organizacinių ryšių su atitinkamomis institucijomis okupuotose Baltijos šalyse. Atsirado grupės vadinamos bendradarbiautojų, kurie nepaisė viešosios opinijos nuotaukų ir darė savo. Tokių atsirado ne tik lietuvių, bet ir latvių bei estų tarpe, daugiausia akademiku eilėse. Jie sukėlė gana daug nerimo ne tik šioje Atlanto pusėje, bet ir anoje, t.y. sovietų okupuotose Baltijos kraštuose. Pradėtoji iniciatyva tęsiasi, nors abiejose pusėse susilaukia stiprios opozicijos. Sovietiniai pareigūnai laiko ją pasilepta klasta, siekiančia įsismelkti už geležinės uždangos, o išeivijos dauguma vertina ją kaip paslaugą bei nuolaidžiavimą okupaciniam režimui.

Keletą būdingų tos srities faktų pateikia Toronte leidžiamas baltiečių biuletenis "Baltic Events". Jį redaguoja du profesorai — latvis Juris Dreifelds ir estas Rein Taagepera. Pirmasis dėsto politinius mokslus Brock universitete St. Catharines, Ont., antrasis — sociologiją Kalifornijos universitete. Lietuvio redaktorius, matyt, nėra, nes niekur neminiamas.

Minėtame biuletenyje (1974 m. 3 nr.) rašoma, kad estų išeiviu akademikai 1972 m. pakvietė savo kolegas iš okupuotose Estijos dalyvauti baltistikos studijų konferencijoje Toronte, kuri buvo rengiama Baltistikos Studijoms Puoselėti Draugijos. Estijos komunistų partijos centro komitetas nedavė leidimo, pareiškdamas:

Tokio pakvietimo priėmimas ir betkoks kitas mokslinis ar kitokio pobūdžio kontaktas su išeiviu organizacijomis reikštų faktinį jų organizacijų pripažinimą ir nesiderintų su partijos ir valdžios politika.

Biuletinio redaktorius priduria, kad Estijos komunistų laikysena mokslinių ryšių atžvilgiu yra panaši į vyraujančią išeivijos organizacijų nuomonę, kuri taip pat bijo faktinio sovietų režimo pripažinimo Estijoje. Esą reikėtų pabrėžti, kad minėtoji Baltistikos Studijoms Puoselėti Draugija nėra išeiviu organizacija — joje dalyvauja įvairių tautybių akademikai, kurie domisi baltistika.

Latvijos akademikai Kiek švelnesnė buvo sovieti-

nės Latvijos akademiku laikysena. Jie pradžioje reikė nustatėbėjimą, kad minėtoji baltistikos draugija ir savo konferencijas nekvičia akademiku, gyvenančių Baltijos kraštuose. An-tai, "Atsinaus un Pardomas" 1973 m. vasario 22 rašė, esą keista, jog nekvičiami dalyvauti studijuojamuose kraštuose gyvenantys asmenys: "Jų dalyvavimas bei paskaitos būtų pagelbėję sudaryti platesnę bei objektyvesnę pažiūrą." Dėl to kio "neapsižiūrėjimo" latvių akademikai Latvijoje esą klausia, ar minėtoji organizacija yra "laisva akademiku draugija, ar tik šaltojo karo įrankis". "Baltic Events" biuletenis pastebi, kad kvietimai į baltistikos konferencijas buvo pasiūti paskiriami akademikam neoficialiai. Vėliau, 1974 m., R. Silbajoris, Baltistikos Studijoms Puoselėti Draugijos pirmininkas, pasiuntė oficialius kvietimus visom trim Baltijos kraštų mokslo akademijom dalyvauti ketvirtojo baltistikos konferencijoj Čikagoje. Atsiliepė tiklati Latvijos Mokslo Akademija, mandagiai pasteisindama, kad esanti labai užimta organizavimu metinės šventės. Be to, ji paprašė daugiau informacijų apie baltistikos studijų draugijos veiklą. Šis atsakymas buvo gautas Čikagoje vos keletą dienų prieš konferencijos pradžią.

Maskva lemia

Visai kitu tonu prabilo Maskva. Jos dienraštyje "Izvestia" (1974. VII. 4) paskelbė aštriai puolantį straipsnį V. Steinberg, sovietinės Latvijos istorijos instituto direktorius. Jis neigiamai pasisakė apie baltistikos studijų draugijos organizatorius bei veikėjus — prof. E. Andersoną, prof. A. Ziedonį, prof. A. Ezerigailį. Kliuvo ir tos draugijos žurnalas "The Journal of Baltic Studies", ypač prof. B. V. Mačiukos straipsnis "Baltijos respublikų vaidmuo Sov. Sąjungos ekonomijoje" (1972 m., nr. 3, psl. 18-25). Po tokio išpuolio ir Latvijos Mokslo Akademijos laikysena turėjo pasikeisti.

Sovietinė pažiūra

Apie tiltų tiesimą tarp išeivijos ir jos tėvynių, esančių sovietų valdžioje, ilgą straipsnį parašė Latvijos komunistų veikėjas B. Pudele mėnesiniame partijos žurnale "Padomju Latvijas Komunistis" (1974 m. 5 nr.). Pasak jo, reakcinėje latvių išeivijoje nuo 1960 m. pasirodžiusios naujos ideologinės veiklos formos. Su jomis prasidėjusi nauja "tiltų tiesimo era", o primityvus antikomunistinis nusistatymas dingęs. Atsiradusi

nauja, subtilesnė taktika, puoselėjanti tautinį impulsą per kultūrinį bendradarbiavimą ir ideologinę infiltraciją Latvion. Tai esą rodo įsteigimas naujos "mokslinės" draugijos JAV-se 1968 m., Svedijoj 1970 m. ir pasirušiuosiam organizuotai baltiečių kalbų biurą su reakciniu radijo siųstuvu "Radio Liberty". Pagrindinis naujojo sąjūdžio užmojis esąs veikti tautinę sąmonę psichologiniu keliu. Specifinis tos taktikos ginklas esąs "bendros latvių tautos" ir "bendros latvių kultūros" mitas, stovįs virš klasinių skirtumų ir jungiąs užsienio bei tėvynės latvių mistiniu bendro kraujo ir "tautinės dvasios" ryšiu. Latvijos išeiviai, statydami mažus tiltus and tų mistinių bei nacionalistinių atramų, siekia skeisti reakcines, nacionalistines ir antisovietines idėjas Latvijoje ir tuo būdu sušvelninti socialistinę ideologiją. Be to, jie esą dedasi "bendros latvių tautos" atstovais laisvajame pasaulyje ir kalba visų latvių vardu.

Išpuoliai Estijoj

Sovietinėje estų spaudoje ir įvairiuose susirinkimuose, pasak "Baltic Events", pabrėžiama nauja baltiečių organizacijų taktika, kuri esanti pavojingesnė. Jauni akademikai bei veikėjai esą nebūdami senosios gvardijos antikomunistinės laikysenos. Jie savo antikomunizmą esą dengia moksliniu šydu ir įieško ryšių Taline bei Tartu miestuose, kad tuo būdu galėtų skeisti žalinga savo ideologija. Anksčiau labiausiai buvo puolamas prof. R. Taagepera (Kalifornijoj) ir laikomas "priešu nr. 1", dabar ugnis esanti nukreipta į žurnalistą Arno Kueng (Svedijoj). Pirmasis yra skeidėjas idėjos, kad reikia steigti demokratine Estijos liaudies respubliką Jugoslavijos ir Lenkijos pavyzdžiu, antrasis yra parašęs knygą apie dabartinę būklę Baltijos respublikose.

Prof. R. Taagepera, kaip "Baltic Events" redaktorius, priduria, kad nesijaučias "antikomunistu". Jis tikisi, jog sovietai su laiku įveiks neurtinę savo baimę ir nevengs draugiškų, rimtų diskusijų liečiančių estų ir rusų tautinius reikalus.

Kaip su lietuviais?

Nors "Baltic Events" biuletenis (1974 m. 3 nr.) rašo daugiausia apie estus ir latvius, tačiau lietuvių būklė beveik ta pati. Pastarųjų išeivijoj bendradarbiaujųjų linkmė yra užėmė "Akiračiai". Juos bei jiems panašius "Gimtasis Kraštas" ir giria, ir vanoja, kalba su jais ir (Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

ZENEVOJE PASIRASYTA SEPTYNIŲ PUNKTŲ KARO PALIAUBŲ SUTARTIS neatnešė taikos Kipro salai, kur savo pozicijas Kirenijos kalnuose vis dar plečia Turkijos kariuomenė, užėmusi keletą kaimų. Britanijos, Turkijos ir Graikijos užsienio ministerių sutartis įsakė tuojau pat nutraukti karo veiksmus, įvesti Jungtinių Tautų kariuomenės dalinių kontroliuojamą koridorių tarp Turkijos kariuomenės ir graikų tautinės gvardijos, pasikeisti karo belaisvius. Derybos Zenevoje vėl bus tęsiamos rugpjūčio 8 d. dėl sietimų kariuomenių atitraukimo iš Kipro ir konstitucinės vyriausybės sugražinimo. Jungtinių Tautų saugumo taryboje Sovietų Sąjunga, pasinaudodama veto teise, buvo sustabdžiusi rezoliuciją, numatančią didesnes teises JT kariuomenės daliniams karo paliaubų priežiūrai užtikrinti. Sovietų veto teko apeiti šiek tiek švelnesne rezoliucija. Jungtinės Tautos Kipre dabar jau turi daugiau kaip 4.000 karių, tačiau dėl nesibaigiančių karo veiksmų jie negali įvesti neutralaus koridoriaus tarp graikų ir turkų. Persvarą turi turkai, nes Kipro salon iš Turkijos jau yra atsiųsti apie 30.000 karių ir keli šimtai tankų. Graikija pradėjo laipsnišką savo kariuomenės demobilizaciją, bet tvirtina, si Rhodes saloje, nuo kurios iki Kipro yra 250 mylių, iki Turkijos pakrantių — vos 12 mylių. Reguliarią Graikijos 160.000 vyrų kariuomenę mobilizacija buvo padidinus 200.000.

PROVIZORINĖ KONSTITUCIJA

Naujoji premjeras K. Karamanlio vyriausybė Graikijai valdyti pasirinko 1952 m. konstituciją, kurią karinis režimas buvo porą kartų reformavęs. Premjeras K. Karamanlis, atmetęs tas reformas, konstituciją paskelbė provizorine, karalių jos paragrafuose laikinai pakeisdamas prezidentu. Monarchijos ar respublikos klausimą jis pažadėjo išspręsti visuotiniu referendumu. Atrodo, šio klausimo nebus galima ilgiau atidėti, nes atsisakytinai nori prez. Ph. Gizikis, generolas, priklausęs kraštų valdžiusiai karininkų grupei. Iš kariuomenės pasitraukė brigados gen. D. Ioannides, pagrindinis karinio režimo ramstis. Krašto apsaugos ministeris E. Averoffas jau pradėjo karininkų kadro valymą, iš pagrindinių pozicijų atleisdamas karinio režimo rėmėjus. Premjeras K. Karamanlis panašią akciją vykdė civiliniame valdžios aparate. Graikų kompartijos vadas A. Ambatielos reikalauja oficialaus savo partijos pripažinimo ir teisės dalyvauti rinkimuose. Komunistų partija Graikijoje buvo paskelbta nelegalia 1949 m. Graikijos grižo kompoz. M. Theodorakis, kuriam karinis režimas buvo atšaukęs pilietybę. Jis yra komunistas, buvęs parlamento narys, pagarsėjęs Hollywoodo filmu "Zorba the Greek" sukurta muzika.

TRYŠ KALTINIMAI

JAV atstovų rūmų teisingumo komitetas, kurį sudaro 21 demokratas ir 17 respublikininkų, patvirtino tris oficialius kaltinimus prez. R. Niksonui pa-smerti ir iš pareigų pašalinti. Teisingumo pažeidimas ryšium su Watergate byla buvo pripažintas 27:11 balsų santykiu, amerikiečių pilietinių teisių pažeidimas valdiniu įstaigų piktnaudžiavimu — 28:10, teisinio proceso trukdymas atsisakymu bei delsimu parūpinti komiteto pareikalautas magnetofono juostes bei kita medžiaga — 21:17. Liberalieji demokratai bandė prijungti dar du kaltinimus, liečiančius slapta Kambodijos bombardavimą ir nepateisinamą pajamų mokesčio susimaišimą bei valdžios lėšų panaudojimą namams pagerinti Kalifornijoje ir Floridoje. Šie kaltinimai buvo atmesti balsų dauguma. Atstovų rūmai teisingumo komiteto patvirtintus tris kaltinimus prez. R. Niksonui pradės svarstyti rugpjūčio 19 d. Demokratų ir respublikininkų vadai nutarė neleisti pataisyti ir papildymų minėtose kaltinimuose, išskyrus atskirų sekcijų išbraukimus balsų dauguma. Spėjama, kad atstovų rūmai galutinį sprendimą padarys dar prieš rugpjūčio pabaigą. Kadangi tam sprendimui pakankamas balsų daugumas, senatas jau pradeda ruošti prezident. R. Niksono bylai. Sprendžiant iš dabartinių nuotaukų, prez. R. Niksono pasmerkimas atstovų rūmuose yra beveik garantuotas. Vienintelė prez. R. Niksono viltis — senatas, kuris

jį tegali pašalinti dviejų trečdalių balsų dauguma. Senato vadovaujantys demokratai jau yra pasiūlę rezoliuciją, kuri visą bylą leistų transliuoti televizijai. Į paprastų piliečių teismus televizija neįsileidžiama, kad nebūtų pakenkta teisingumo procesui.

TEISMAS ČILEJE

Santiago karo aviacijos akademijoje pasibaigė du mėnesius trukęs masinis prezidento S. Allende šalininkų teismas. Karinis tribunolas krašto išdavimu, eitu pareigų pažeidimu buvo apkaltinęs 10 civilių ir 53 karininkus. Mirties bausmės sušilaukė bankininkas C. Lazo, aviacijos karininkai plk. E. G. Guzman, kpt. R. Vergara ir viršila B. Constanzo. Trys kaltinamieji buvo išteisinti, o visi kiti gavo įvairaus ilgio kalėjimo bausmes. Karinis režimas paskirtas bausmes leido peržiūrėti Santiago aviacijos viršininkui gen. J. Berdichevskui. Jeigu jis patvirtins keturias mirties bausmes, tada galutinį žodį dėl jų pakeitimo ar vykdymo turės turti karinio režimo vadas gen. A. Pinochetas. Teismo salėn buvo išleisti stebėtojai iš užsienio, jų tarpe ir buvęs JAV vyr. prokuroras R. Clark. Kaltinamusius gynusiems advokatai teisėjai neleido kelti kančinių klausimų, sutikdami priimti tik raštiškus pareiškimus.

NUTRAUKE DERYBAS

JAV valstybės departamente buvo vedamos derybos su R. Vokietijos atstovais dėl diplomatinio santykių užmezgimo. Departamento pareigūno R. Andersono pranešimu, santykių užmezgimas atidėtas neribotam laikui. Vokiečiai buvo pareiškę, kad JAV vengs diplomatinio santykių su R. Vokietija, kol ji trukdys V. Vokietijos susisiekimą su V. Berlynu. Praėjusią savaitę R. Vokietijos policija sulaukė ir gražino V. Vokietijon vieną pareigūną, autostrada vykusį V. Berlynan. V. Vokietijos vyriausybė taip pat yra įspėjusi R. Vokietiją, kad jos vykdomi susiekimai trukdymai kenkia taikaus sambūvio politikai ir santykių gerinimui tarp abiejų Vokietijų.

NEISLEIDŽIA ŽYDU

Austrijos sostinėje Vienoje yra apie 400 žydų, nusivylusių Izraeliu ir norinčių grįžti Sovietų Sąjungon. Per pastaruosius trejus metus Kremlius leido grįžti maždaug 40 žydų, o dabar visiškai sustabdė vizų išdavimą. Nepadaeda nei norinčių grįžti žydų demonstracijos prie Sovietų Sąjungos ambasados, nei skelbiami bado streikai, nei pagaliau Austrijos kancelerio B. Kreiskio tiesioginis kreipimasis į viešėjusius sovietų augstuosius pareigūnus. Atrodo, tokią taktiką sovietai nori išpėti Izraelin besiveržiančius savo žydus. Dienraščiui "The Toronto Star" labiausiai skundėsi ka-ro invalidas I. Meirsonas, Izraelin emigravęs iš Rygos. Pasak I. Meirsono, jis su žmona padarė didelę klaidą, nes Izraelio vyriausybė jam nesutiko paskirti invalidumo pensijos. Jie du dabar skursta Vienoje, pragyvendami iš žmonos mėnesinės \$170 algos, kurią ji gauna siu-vykoje.

RUOSIASI SUKILIMUI?

Londono dienraštis "Daily Mail" paskelbė dokumentinį pranešimą, teigiantį, kad Britanijoje slaptos organizacijos planuoja nuversti dabartinę vyriausybę, jeigu dar labiau pablogės krašto ekonominė būklė ir pasikartos unių streikų chaosas. Tas organizacijas daugiausia remia buvusieji karininkai, bankininkai, dešinysis gyventojų sparnas.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$8.50, pusmetinė — \$5. Rėmėjo prenumerata \$15
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostatais.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$8.50 per year, \$5 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

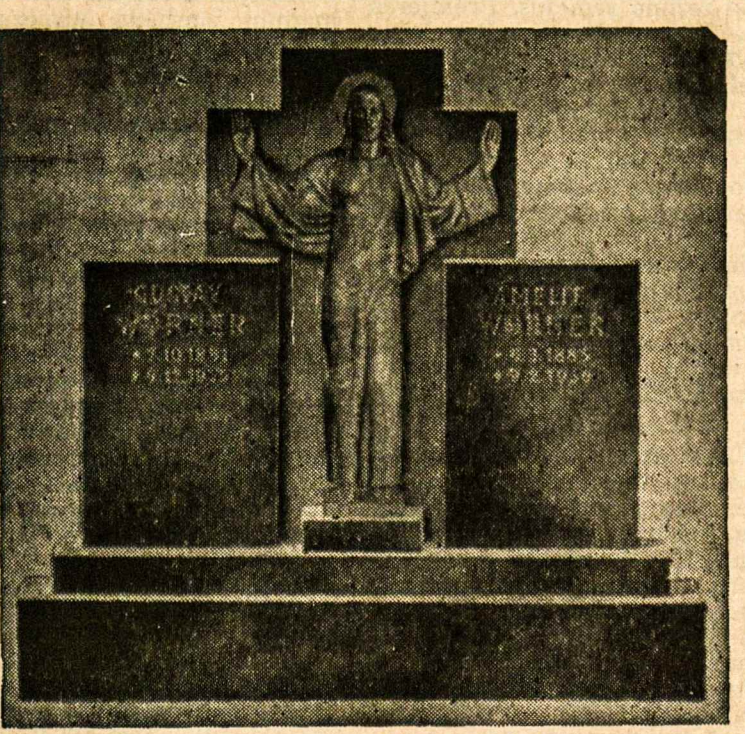
NEGIMUSIEJI BUS ŽUDOMI?

Negimusiu kūdikiu žudymo įstatymas V. Vokietijoje paskelbtas, bet jo vykdymas sustabdytas. Iki šiol neštumo nutraukimas buvo draudžiamas ir, žinoma, baudžiamas. Dabartinė koalicija, susidedanti iš socialdemokratų ir liberalų, nutarė panaikinti buvusią tvarką. Pagal jos projektą, iki trijų mėnesių neštumo nutraukimas nebus daugiau laikomas nusikaltimu darbu ir todėl nebus už jį baudžiama. Neštumo nutraukimą pirmoje eilėje nusprendžia nešiojio. Prieš tokį projektą griežtai pasisakė religinės Bendrijos, pirmoje eilėje Katalikų, krikščioniškos organizacijos, dauguma moterų ligų gydytojų ir, žinoma, opozicija. Valdantieji nesileido į kompromisus ir pravedė savo projektą. Bet Baden-Württembergas apskundė tą įstatymą konstituciniams teismui. Prie jo prisidėjo ir Bavarija. Esą V. Vokietijos konstitucija įpareigoja valstybę saugoti ir negimusiu kūdikiu gyvybę. Jie prašo teismą pasisakyti. Kol jis tai padarys, skundėjai prašė sulaukyti naujojo įstatymo vykdymą. Kol kas jis leido nutraukti neštumą tik esant rimties medicininiais, etiniams arba eugeniniais motyvams, taip pat išprievartavimo atvejais, sustabdę pradėtų bylą eigą ir naujų kėlimą, sulaukę įsiteisėjusių bylų sprendimų vykdymą. Pagrindinį skundą spręs greičiausiai rudenį.

Teismo nutarimas apie sustabdymą parlamento priimto, prezidento pasirašyto ir vyriausybės žiniose paskelbto įstatymo vykdymo buvo nelauktas dalykas koalicijai. Šis teismo nutarimas, žinoma, nereikia, kad priimtasis įstatymas bus panaikintas. Jei teismas žiūrės į iškeltą klausimą vien teisine prasme, tai ras, jog laisvas neštumo nutraukimas neprieštarauja konstitucijai, nes pastaroji kalba tik apie asmens laisvę. Apie negimusio kūdikio teisę gyventi nėra jokios užuominos. Gi teisiniam gyvenime veikia principas,

Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvos Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-9555
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŲS KILIMAI • SALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RASOMOS MAŠINELĖS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVES:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. O X 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Vokiečių okupacijoje

Vokiečių nacių okupacija sudavė be galo didelį smūgį Lietuvos žydams. Panerių miškai prie Vlniaus tapo dideliu masiniu Lietuvos žydų kapinynu. Toji Lietuvos Jeruzalė vokiečiai amžinam miegui mases kilnių Lietuvos žydų. Visdėlo žydų visuomenė išlaikė augstą moralę. Vilniaus ir Kauno getuose veikė mokyklos, teatrai, bibliotekos, buvo leidžiamas laikraštis "Gitto-Idiot" (Geto Žinios). Kultūrinis žydų gyvenimas nesustojė, nors mirtis už nugaros stovėjo. Reikia dar su pagarba pridėti, kad veikė ir pogrindis, kuris palaikė ryšius su antinaciniais pogrindžiu.

Daugelyje knygų ir straipsnių apie žydus Europoje kaltinama Lietuva ir lietuviai dėl žydų naikavimo Lietuvoje. Tai labai skaudai netiesa. Kai vokiečiai okupavo Lietuvą, prasidėjo žydų naikinimas. Žudynes vykdė specialūs SS ir SD daliniai, kurie tam tikslui specialiai buvo paruošti. Goeringo įsakymu 1941. VII. 31 buvo pavesta Heydrichui, vyriausiam saugumo organų viršininkui, spresti visą žydų problemą. Heydrichas paskyrė kiekvienai užimtai sričiai augstus SS policijos vadus, kuriems pavedė naikinimo akciją. Lietuvoje naikinimo akcijos viršininku buvo paskirtas SS brigadefuehreris Franz Walter Stahlecker. Jam buvo pavestos Pabaltijo ir Leniningrado apygardos (Lietuvių Enciklopedija, 35 t., 293 psl.).

Lietuvos vyriausybė darė, ką galėjo, žydams padėti. Deja, žydai Lietuvoje buvo išimti iš lietuviškų įstaigų kompetencijos. Pagal Lietuvos Enciklopediją, laikinosios vyriausybės ministro pirmininko pareigas ėjęs J. Ambrazavičius sušaukė platų vyriausybės narių, visų kryptų politikų ir visuomenės veikėjų posėdį pasitarti žydų reikalu. Posėdžio dalyviai vieningai pa-

Žydų atsiradimas ir jų likimas Lietuvoje**STEPAS VARANKA**

smėrkė vokiečių elgesį su žydais. Krašto apsaugos ministeris gen. St. Raštikis, vyriausybės įgaliojamas, kreipėsi į Kauno vokiečių karo komendantą gen. von Pohl ir fronto vadą Karl von Rochues, pareiškė lietuvių tautos pasipiktinimą žydų naikinimu ir prašė sustabdyti žiaurias žydų egzekucijas. Abudu generolai atsakė nieko negali padėti, nes žydų problema yra SS ir Gestapo rankose.

Daugelis žymių ir nusipelnusių lietuvių kreipėsi, kad tik išmąnydami, ir stengėsi padėti žydams. Vyskupo V. Brizgio, prel. K. Saulio ir kitų pastangos daug nepadėjo. Lietuvių visuomenė, organizacijos, dvasiška ir pavieniai asmenys bandė padėti žydams. Daugelis dėl to nukentėjo. Keli buvo net sušaudyti, kiti pasodinti į kalėjimus, treči išvežti į Vokietijos koncentracijos stovyklas. Tarpe daugelio suimtujų buvo žinomas Lietuvos veikėjas ir politikas prel. M. Krupavičius.

Tautinės problemos vokiečių okupacijos metu buvo labai komplikotos. Labai neteisinga kaltinti visą lietuvių tautą dėl nusikaltimų, kurių ji nepadarė. Tiesa, buvo saujelė lietuvių išsigimėlių, kriminalistų bei sadistų, kurie sykiu su vokiečių SS ir SD vykdė žudynes, bet tai buvo Lietuvos padūgnės. Tai ne-reiškė, kad Lietuva ir lietuviai oficialiai tam pritarė. Be to, kaip vėliau paaiškėjo, egzekucijoms buvo naudojami įvairūs svetimišaliai, net rusų belaisviai, pramokę lietuvių kalbą, apmokyti lietuvių policijos ir lietuvių karių uniformomis. Toji akcija buvo fotografuojama ir filmuojama, vėliau naudojama propagandai užsieniuose, kad ne vokiečiai žudė, bet lietuviai.

Savieji išdavikai
Žydų visuomenėje taip pat buvo atsiradę savanaudių ken-

gėjų, žudikų, prisidėjusių prie savo tautos ir tautiečių naikinimo. Jų buvo gal net daugiau nei lietuvių. Žydai už tai nekaltina visos savo tautos už tą saujelę, kuri naudojosi kitų nelaime. Štai keleto žinomų veikėjų pasisakymai apie savo tautiečius. Stefan Korbonski, lenkų pogrindžio veikėjas, atstovas Lenkijos seime, savo atsiminimų knygoje rašo: "Varšuvos gete buvo 2000 policininkų, į kuriuos buvo priimami tik baigę gimnazijas. Ten veržėsi ir daugelis buvusių žydų veikėjų. Policijos viršininku irgi buvo žydas re-negatas Josef Szerynski, kurio policija buvo negeresnė už gestapą. Prisiminimai apie žydų policiją sukėlė skausmą, pasibaigė jima". Panašiai rašo žydas Bernard Golsztein, Wladyslaw Spilman, dr. Liudwig Herszfeld ir kiti. Advokatas Rozenszta-d yra pasakęs minėtam lenkui Stefan Korbonskiui, kad žydų geto policininkai nesivaržė išduoti vokiečiams savo tėvų, motinų, kad tik save išgelbėtų.

Augstas Anglijos žydų parei-gūnas žydų tarybos narys An-zelm Reiss savo kalboje 1944 m. pareiškė: "Būčiau neteisingas, jeigu nepatvirtintčiau skaudaus fakto, kad nevisa žydų bendruomenė darė visa, ko reikalavo sąžinė ir bendras tragiškas mūsų likimas". Lietuvių Enciklo-pedijos 35 tome, 294 psl. mini-mas Z. Serebrovičius, žydas ges-tapininkas, kuriam buvo paves-ta parašyti knyga, kad lietuviai šaudė žydus.

Nekartą žydai kreipėsi į pa-saulio galingius ir pasaulio žydų organizacijas pagalbos, bet jos nesulaukė. Varšuvos geto sukli-mo dienomis 1943 m. žydai iš-siuntę daug radijo bangomis ir kitais keliais SOS į JAV ir Bri-taniją, bet veltui. Dr. Samuelis

Karalius Vienaakis

Jonas Liuksemburgietis, kovojęs ir Lietuvoje, beletristiniu bei istoriniu požiūriu

E. Fedaras

Jonas Liuksemburgietis, Čekijos karalius, Liuksemburgo grafas, Hen-riko VII sūnus, gyveno 1296 — 1346 m. Jis pasižymėjo riterišku kovingu-mu. Popiežiaus Jono XXII pavestas, vadovavo kryžiaus žygiui, kurį nukreipė ne į Palestiną, o į Prūsiją ir Lietuvą. 1328 m. atvyko į Karaliau-čių, o iš čia su didžiuoju ordino ma-gistru žygiavo į Žemaitiją, kur apgu-lė Medvegalio pilį. Ją paėmė ir ap-kriktijo 6000 žemaičių. Antrą kartą J. Liuksemburgietis atvyko Lietuvon 1337 m. Su tuo žygiu siejama Bajer-bergo pilis, kuri turėjo būti ordino valdomos Lietuvos sostinė. Plačiau žiūr. "Lietuvių Enciklopedija" IX t. RED.

"Juo daugiau priešų turėsim, juo daugiau grobio ir garbės įsigysime."

Karalius Jonas Liuksemburgietis

Per baltai apšerkšnijusį žie-mos mišką, saulei tekant, kelia-vo žmogus. Visa naktį siautė pū-ga, todėl jis ejo pasiramsciuo-damas ilgą, gumbuotą lazda. Gi-lūs pusnyiai dengė kur-ne-kur tarp miškų pasitaikančius slė-nius. Akimis jis glostė išdidžius beržus ir į dangų besistiebian-čias lieknas egles — žmonių šventais laikomos medžius. Ir gera jam buvo matyti tuos girių milžinus, kurie, kaip ir šios ša-lies žmonės, atrodė, nieko nebi-jojo ir jokiems priešams nesilenkė. Stambūs ir lėti judesiai buvo tie žmonės. Tik prie mi-daus taurių jie pagyvėdavo, kai vienas kitam pasakodavo me-džioklių nuotykius ar karo žyg-darbius. Maži vaikai, klausydami pasakojimų, spiedavosi ar-čiau sprakscinio židinio. Baisu jiems buvo klausytis, bet ir įdo-mu. Užaugę jie tapdavo vyrais — tėvų pasididžiavimu, o vė-liau savo pasakojimais auginda-vo sekantią kartą.

Ėjo šitas žmogus neskubėda-mas, nes žinojo, kad jo tikslas niekur nepabėgs. Jis tik norėjo netoli esančiame liepų apsupta-me plote pasiziūrėti, kaip per žiemos šalčius drėvėse laikėsi jo prižiūrimi bitynai. Praėjusia va-sarą jis su šeima prikopė toši-nes medaus — užteko visai apy-linkei šio saldumyno ne tik už-sigardžiuoti, bet ir midaus pa-sidaryti. Vaško kamuoliai buvo nugabenti į netoli esančią Med-vegalio pilį, kad ten ilgais žie-mos vakarais apšviestų sales, ar-ba išmaintyti į kitokias gerybes.

Džiaugėsi žmogus gausiu pra-ėjusios vasaros medaus ir vaško derliumi. Staiga jį iš svajonių pažadino per miško tankumy-nus einanti zebų banda. Bet jis

neišsigando, nes žinojo, kad zebai nepavojingi. Kas kita šernai — jie dabar alkani ir pikti, o jų iltys aštrios. Šitas žmogus pasi-tikėjo savo jėga, ilga gumbuota lazda ir geraisiais dievais, ku-rie jį ir jo šeimą ištikimai sau-gojo iki šiol. Taip galvodamas jis pasuko į netoli esantį Alkos kalną. Ten nuo neatmenamų lai-kų gyveno vaidila-kryvis, amž-nąją ugnį besaugojantis.

Bitininkas, lipdamas į Alkos kalną, išgirdo nuo Ragainės ar Jurbarko pusės pučiamų skam-bių kovos ar medžioklės ragų balsus. Pagreitino žingsnius, kad greičiau įliptų į kalną, iš kur viskas geriau matyti ir gir-dėti. Pasiekęs šventosios ugnies židinį, jis nustebo, kai ten rado vaidilą taip pat besiklausantį šių žiemos tylą skrodžiančių bal-sų. Abudu pasitarė nusprendė, kad tai negali būti draugiškas atsilankymas, bet greičiausia priešų užpuolimas. Pradėjo kur-ti lauzą ir ant jo mesti šlapias šakas, o bitininkas, giliai atsi-kvėpęs, ilgai ir liūdnei putė me-džioklės ragą, kad perspėtų vi-sus apylinkės gyventojus.

Matydamas, kad bus ir vėl kryžiuočių užpuolimas, bitini-nkas skubėjo į Medvegalio pilį perspėti ten didžiojo kunigaikš-čio paliktą pilies vaivadą. Dar patarė vaidilai laiku užgesinti lauzą, kad besartiinantieji kry-žiučiai nerastų miškų tanku-mynuose esančio krivio ir šven-tosios ugnies.

Bitininkas miško žvėrių ta-kais skubėjo į tyliame sniege dunksančią pilį. Kopdamas į pi-liakalnį, jis susitiko vieną pilies žvalgą, kuris su pranešimu sku-bėjo į pilį. Palpėję augščiau, virš medžių viršnių, jie pamatė į dangų kylančius dūmų kamuo-lius. Atrodė, kad degė Kaltinė-nų gyvenvietės. Dabar nebuvo jokios abejonės, kad tik įsiver-žę priešai galėjo sudrumsti to-kią gilią žiemos tylą.

Pilies kuorų žvalgai jau se-niai buvo pastebėję artėjantį pavojų. Suklusi pilies igula ruo-šėsi sutikti priešą. Netrukus pradėjo rinktis ir apylinkės gy-ventojai. Ši kartą jie rinkosi į pilies menes ne ant ilgų jiešmų keпамų mėšų valgyti, midaus gerti ar vaidilų dainų klausytis, bet apsaugos už storų pilies sie-nų jieškoti. Netrukus pasirodė ir bitininko šeima.

Vis aiškiau girdėjosi artėjan-čių kryžiuočių triukšmas. Iš ark-lių šnervių veržėsi debesys ga-rų. Šaltą dieną jie sunkiai trau-kė ilgas gurguoles per gilų sniegą ar per storu ledu paden-gtas pelkes. Pasiekę piliakalnį ir apsupę jį, kryžiuočiai pradėjo

kirsti medžius, kurti laužus ir statyti užuovėjas, kur galėtų prisiglausti nuo šalčio. Dalis jų siautė po Karužiškių ir Kuni-giškių gyvenvietės maisto, paša-ro ir grobio jieškodami. Į dangų kilo juodi degančių sodybų dū-mai ir aimanos skriaudžiamų žmonių, kurie nespėjo pakeikti pilies ir laukė vakaro, kad galė-tų į ją patekti per slaptus, tik keletui žmonių težinomus pože-minius takus.

Buvo sausio pabaiga. Pradė-jo temti, tik mėnulio šviesos glostomas sniegas švytėjo mili-jonais kristalų. Naktį pakilo gū-džiai kaukiantis vėjas, kuris rau-dėjo apie sunkią dalią pilies gy-nėjų, kurie ruošėsi neišvengia-mai kovai: tvirtino jietis, aštri-no buožės, galando kalavijus, rankiojo šarvus arba storus zub-rų kailius savo kūnams nuo prie-šų smūgių apsaugoti. Pilies vai-vada, tiesioginis pilies vadovas, slapta išėjimais išsiuntė šauk-lius į gretimas pilies pagalbos prašyti.

Naktį mažai kas miegojo. Ry-to aušrai prašvitus, pilies gynė-jai pamatė jau besirikiuojančius kryžiuočių pulkus su savo vėlia-vomis. Vienos jų buvo baltos su geltonais kryžiais, kitose matė-si juodi kryžiai juoduose rėmuo-se. Bet labiausiai iš visų išsi-skyrė raudona vėliava su vidu-ryje įjautu karališku liutu.

Pilies vaivada, pasitaręs su keletu vyresniųjų, nusprendė iš-vesti savo gynėjus iš pilies, kau-tis lauke ir gal, dievams pade-danti, praretinti priešų eiles, at-baidyti juos nuo tolimesnio pi-lies puolimo. Kovos trimitams ir medžioklės ragams gaudžiant, pėsti ir raiti pilies gynėjai puo-lė dar pilnai nepasiruošę kau-tis priešą. Apie sistemingą mūšį negalėjo būti nė kalbos: būrys pilies gynėjų pasklido tarp dau-gelio priešų. Bet lietuviai dra-siai kovėsi — žaibiškai judėjo nuo vieno priešų būrio prie kito, padėginio tiekimo gurguoles ir nuo šalčio slėptis pastatytas užuovėjas. Kryžiuočiai buvo nu-stebinti tokiu staigiu ir nelauk-tu puolimu.

Po sutarto ženkle lietuviai pradėjo trauktis pilies link, pa-likę daug savo kovos draugų, gulinių kraujuose ant sutrypto sniego. Kryžiuočiai pradėjo smarkiai pulti, tikėdamiesi iš-iveržti pilin kartu su grįžtan-čiais jos gynėjais. Bet pasilikę pilyje šauliai atakliai strėlė-mis ir akmenų laidyklėmis sulai-kė besiveržiančius priešus. Nak-ties metu kryžiuočiai atkakliai bandė išsiveržti pilin, bet aug-sios sienos bei gynybų rytžas su-kludė. (Bus daugiau)

ko Lietuvoje gyvi, gausime 213.000, kurie galėjo būti su-naikinti, o ne 250.000.

Iš 238.000 žydų Lietuvoje ru-sų okupacijos metais nemažai buvo išvežta kartu su lietuviais. Dalis jų buvo nužudyta, kiti pa-bėgo į užsienius. Prasidėjus vo-kiečių-sovietų karui, daug ko-munistuojančių žydų pabėgo į Sovietų Sąjungą. Tuo būdu žy-dų skaičius Lietuvoje gerokai sumažėjo.

Kiek sunaikinta?
Pagal "Institute of Jewish Af-fairs" Niujorke, iš 9.612.000 Eū-ropos žydų vokiečių okupacijos metu buvo sunaikinta 5.786.000, jų tarpe 250.000 Lietuvos.

Skaičius 250.000 išžudytų žy-dų Lietuvoje, paimtas iš Lietu-vių Enciklopedijos, mano nuo-mone, nėra tikslus. Pagal Justus Perthes "Taschenatlas der gan-zen Welt (Gotha 1944 m.), Lie-tuvoje 1939 m. buvo 2.885.100 gyventojų. Skaičius 250.000 iš-žudytų žydų sudaro 8,66% visu Lietuvos gyventojų. Lietuvių Enciklopedija (t. 35, psl. 294) ra-šo, kad 1938 m. Lietuvoje buvo 168.000 žydų gyventojų. Atga-vus Vilnių dar prisidėjo 70.000 žydų. Sudėjus kartu išeina 238.000 žydų Lietuvoje. Ta pati LE nurodo, kad Lietuvoje liko 25.000 gyvų žydų. Jeigu atimsime iš 238.000 žydų 25.000, kurie li-

Vokiečiams okupavus Lietu-vos valstybės teritoriją ir pradė-jus specialiai paruošiams SS ir SD policijos daliniams vykdyti žydų naikinimą, nemažas skai-čius žydų pasitraukė į miškus. Vieni prisiglaudė prie lenkų, kiti prie rusų partizanų, o tre-ti slapstėsi grupelėmis ir pavie-niai pas ūkininkus ar miškuose. Iš to galima daryti išvadą, kad Lietuvoje galėjo būti sunaikin-ta 125.000 — 150.000 Lietuvos žydų, bet negadū.

(Naudotasi dr. Dawid Fainhauz straipsniu "Žydų atsiradimas Lietu-voje", išspausdintu "Pamėtnik Wi-lenski". Lietuvių Enciklopedija ir kita literatūra).

P A D Ė K A

Mūsų mylimas sūnus ir brolis

a.a. Rimantas Paulauskas-Daugilis

tragiškai atsisakė su šiuo pasauliu 1974 m. liepos 11 d.
Palaidotas šv. Jono lietuvių kapinėse.

Labai nuoširdžiai dėkojam: prel. dr. J. Tadaraukui už atlaikytas velionies intencija gedulingas Mišias ir pa-sakytą reikšmingą bei raminantį pamokslą; kun. L. Januš-ko už atkalbėtą Rožinį, palydėjimą į amžinybę ir nuošir-džius užuojautos žodžius. Taip pat labai dėkojame sol. V. Verikaičiui už gražų giedojimą. Ypatingai dėkojam visiem giminėm, draugam ir pažįstamiem už parodytą nuosirdumą ir globojimą mūsų liūdesio valandose, už pareikštas užuo-jautas žodžiu ir spaudoje, už neapsakomai gražias gėles ir užprašytas šv. Mišias, gausų dalyvavimą laidotuvių ir lan-kykm Marllat laidotuvių namuose. Esame labai dėkingi: karsto nešėjams, DLK Algirdo šaulių kuopai, kurios nariai parodė neužmirštamą nuosirdumą; kuopos vicepirmininkui A. Patamsiui už tartą gražų žodį atsisveikinimo metu su Rimantu. Nuosirdžiausiai dėkojame visiem. Nepamiršime jūsų niekad.

Liūdintys: tėvai, seserys, broliai, močiutė, tetos ir dėdės

A + A**inž. KESTUČIUI SIMANAVIČIUI**

mirus, jo žmoną, dukrelę ir brolius — Prisikėlimo parapijos kleboną TAVĄ AUGUSTINĄ, OFM, ALGJ, JONĄ-ROBERTĄ bei jų šeimas ir kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

I. E. Punkrius, A. A. Oliū, Rochester, JAV
K. Z. Arlauskai, Rochester, JAV

A + A**KESTUČIUI SIMANAVIČIUI**

mirus, reiškiamo nuosirdžių užuojautą TĖVUI AUGUSTINUI, OFM, broliams: JONUI-ROBER-TUI, VLADUI, ALGIUI ir jų šeimoms —

A. A. Šmigelskiai, P. L. R. Murauskai

A + A**KAZIMIERUI JASIUI**

mirus, jo žmoną LIUDĄ, sūnus — ARONĄ ir VYTAUTĄ nuosirdžiai užjaučia buvę jo bendradarbiai —

A. ir S. Ažuolai, E. ir A. Ripkevičiai
S. ir P. Balusevičiai, E. ir A. Underiai
S. Koenig, J. ir B. Vaišnoriai
A. ir J. Petrauskai, E. ir M. Zabulioniai

A + A**brangiai MOTINAI**

Čikagoje mirus, gilaus liūdesio prislėgtai dukrai skautininkei JONEI ŠAPOČKINIENEI ir jos šeimai reiškiamo nuosirdžiausią užuojautą —

Toronto skautininkų ir skautininkų Ramovės

TATJANAI KATELIENEI

mirus, jos dukrai JONEI ŠAPOČKINIENEI, sūnui Anatoliui ir jų šeimoms reiškiamo giliausią užuo-jautą —

Ona Yčienė
Ona, Kristina, Zuzana, Ramūnė ir Antanas Beresnevičiai

Rusų rašytojas Aleksandras Solženicinas (kairėje) su vokiečių rašytoju Heinrich Boell pirmomis tremties dienomis pastarojo ūkyje. Abu rašytojai yra Nobelio premijos laureatai. A. Solženicinas dabar gyvena Čuricho mieste Šveicarijoje. Jo „Gulago salynas“ jau labai plačiai skaitomas

LIETUVIAI, KURIE „PRISIPAŽINO“

Ištrauka iš A. Solženicino veikalo „Gulago salynas“

Jei Čechovo dramų intelektualams, spėjiojusiems kas įvyks už dvidešimties, trisdešimties, keturiasdešimties metų, būtų pasakyta, jog už 40 metų Rusijoje bus vykdomi kankinimai, kad kalinių galvos bus traukiamos plieno žiedais, kad žmonės bus murkdami ir rūgšties kubilus, kad jie bus išrenkami ir pametami skruzdėms ar blakėms ęsti, kad įkaitinti geležies virbalai bus jiems grūdami ir įseinašios žarnos anga, kad vyro lytiniai organai bus pamažu bato sutraiskomi ir kad, geriausiu atveju, jie bus kankinami, neleidžiant visą savaitę net primigti, marinami troškuliui, primušiami iki neatpažinimo, — nė viena Čechovo drama nebūtų buvusi užbaigta, nes visi jos herojai būtų nukeliavę į beprot-namį.

Tačiau ne tik Čechovo herojai, bet ir kiekvienas paprastas XIX š. pradžios rusas, neišskiriant nė rusų socialdemokratų darbiečių partijos narių, netikėtų ir neleistų šmeižti gražios ateities iliuzijų. Kas buvo daroma Aleksiejaus Michailovičiaus laikais XVII š. ir kas jau buvo laikoma barbarišku valdant Petriui I, kas buvo pavarota prieš 10-20 žmonių XVII š. viduryje prie Byrono, kas nebebuvo leistina Kotrynos II metu, — visa tai praktikuojama žydinčiame XX šimtmečiu, toje visuomenėje, kuri remiasi socializmo principais, žmogui jau skraidant lėktuvais, klausantis radijo, žiūrint filmų, — ir tai ne kokio paskiro, krašto užkampyje tūnančio, niekšo, bet specialiai paruošto tūkstantinių žmonių žverų, terorizuojančių milijonus beginklių aukų. (Čia baigiasi įvadinis vertimas).

Jei prieš 1938 metus kankinimui reikalausta raštiško leidimo bei atskiro sutikimo kiekvienai bylai (toks sutikimas būdavo lengvai gaunamas), tai 1937-1938 metais dėl ypatingos padėties (milijonai žmonių turėjo būti ištardomi per trumpą, nustatytą laiką) tardytojams buvo leista vartoti smurtą ir kankinimus be jokių apribojimų pagal jų pačių nuostatas, kad laiku išpildytų nustatytas normas. Kankinimo priemonės ir būdai buvo paliekami pačių tardytojų vaizduotei.

1939 m. vėl grįžtama prie leidimų bei raštiškų sutikimų, kurie nebe tuo pat išduodami. (Žinoma, grasinimai, šantažas, apgavystė, priverstinė nėmiga bei baudžiamosios vienutės niekad nebuvo draudžiamos). Karui baigiantis bei pokario metais leista visuotiniu potvarkiu kankinti be jokios išimties tam tikrų kategorijų kalinius.

Siai kategorijai priklausė nacionalistai, ypač ukrainiečiai ir lietuviai, įtarti priklausą pogrindžiui. Mat, iš suimtųjų norėta išgauti jų bendrininkų pavardes. Romualdas Skirius, Prano sunus, priklausė 50-ties lietuvių grupei, apkaltintai 1945 metais platinus antisovietinius atsisaukimus. Dėl perpildytų kalėjimų Lietuvoje jie buvo atgabenti į Velsko stovyklą. Vieni jų buvo ištaisai kankinami, kiti varomi darbams, o po darbų alinami tardymais. Pagaliau visi, iki paskutiniojo, „prisipažino“. Netrukus atėjo žinia iš Lietuvos, jog surasti tikrieji atsisaukimų platintojai ir kad nė vienas „prisipažinusiųjų“ nieko bendro su atsisaukimų platinimu neturėjo. (Versta iš skyriaus „Tardymai“)

Iš kur tas jaunimo nuosmukis?

GUNDA ADOMAITIENĖ

Jaunimo griovimo darbas buvo organizuotas piktadarių — „drug pushers“, kurie gauna permažas bausmes, jei būna pagauti. Jie gi lygūs žmogžudžiams.

Kaltos viršūnės

Klystame galvodami, kad esama krašto mokyklų sistema ir viskam abejinga visuomenė neprisidėjo prie jaunimo sužlugimo. Kai pačiose viršūnėse tylima, eilinis mokytojas bejėgis kovoti prieš pakrikusį mokinį elgesį. Pagal esamus valstybės įstatymus, 16 m. jaunimas, pabėgęs iš namų, negaiznamas namo, nors ir kaip tėvai įrodinėti, kad jis (ji) nėra pasiruošęs savarankiškai gyventi, nors ir labiausiai norėtų sugrąžinti į tikrąjį kelią. Kaip jau patirta, toji visiškai laisvė žaisti su alkoholiu jau nuo 18 metų taip pat nieko gero neatnešė, tik padidino nelaimių ir alkoholių skaičių. Tokiame trapiame amžiuje jaunimui labiausiai reikalingi globėjai bei patarėjai. O čia daroma kaip tik priešingai — valdantieji sluogsniai bei kiti įtakingi auklėtojai kalte kalė vaikui į galvą, kad jis turi savarankiškai gyventi. Jie paneigė tėvų autoritetą, palikdami juos Dievo valiai. Būtų neblogai, jei dar jaunimas tikėtų Dievu. Bet gi ir religija jau išstumta iš mokyklų — daugelis jaunųjų krikščionių nemoka net paprasčiausios, pirmosios maldos „Tėve mūsų“. Tai argi jie gali kreiptis į Dievą?

Esant tokiai padėčiai, tėvai ir mokytojai liko bejėgiai. Vis įsiekoma naujų kelių. Atrodo, kad daugumai teko pasisavinti posakį: jei nepajėgi blogio nugalėti, pats prisijunk.

Greičiausiai reikėtų įsiekinti savų būdų katastrofai išvengti. Turime sutikti, kad yra ne tik blogų tėvų, bet ir jokių priemonė nesuvaldomo vaikų.

Pasitaiko ir mūs kolonijose tokių kuriozų, kur motina bei tėvas yra organizacijų autoritetai, auklėtojai, o savo vaikus paleidžia iš rankų — nepajėgia gražiai išauklėti. Kur čia glūdi paslaptis? Gal kartais būtų reikalinga peržiūrėti mūsų jaunimo organizacijų ir stovyklų įstatymus bei programas, pasikviestų pagalbą ne tik mūsų psichologų ir sociologų, bet ir gerų svetimačiųjų išmintimi pasinaudojant.

Kaip gelbėti?

Girdisi kolonijose pasiūlymų, kad tie milijoniniai lietuvių tremtyje fondai, užuot laukę progos padėti išsivajoti ateities Lietuvai, turėtų jau dabar veikti, gelbėti čia Kanadoje ir JAV esančius gyvus Lietuvos „gabaličius“, bet jau skęstančius.

Galbūt efektyviai veiktų tokia įstaiga, kaip pataisos namai lietuvių vaikams. Tiesa, buvo gimnazija JAV, bet nevisai atitiko tautiečių reikalavimus — kaikam perbrangu, kaiku-riem netinkama programa mokslui atžvilgiu ir pan. Be to, tik berniukus auklėjo.

Atrodo, kad pavienių šeimų kova su taip jau ryškiai pasireiškusiu jaunimo „vėžiu“ yra neveiksminga. Reikia organizuotus pagalbos.

Amerikiečiai turi sėkmingai veikiančią savitarpio pagalbą (labai siauru mastu): yra susidarę šeimų grupės maždaug po 20 žmonių, su vaikais ir net pavienių, tarpusavimi betkokios rūšies pagalbai (galima girdėti jų pasitarimus kartais radijo programose). Jie dažnai stengiasi įtraukti visai negiminingas šeimas, kad sunkiau išsprendžiamas klausimas ir kivirčus galėtų spręsti bešališkai. Ten neišsprendžiami tokie, kurie turi tikslą kritikuoti. Grupė susirenka kas dvi savaites (arba pagal reikala, jei problemos išskyla).

Suruošia bendrą vakarieni, kartais išvykas ir bendrai apsvaisto kas ir kur įdomu bei naudinga kultūriniai atžvilgiai aplankyti, atsižvelgiant ir į vaikų reikalavimus (koncertai, meno galerijos ir t.t.). Švenčia savo šeimų gimtadienius ir kitokias šven-tes, pasikeisdami mažutėmis dovanomis. Organizuoja tolimes-nes išvykas bendromis pastangomis. Sakoma, kad pasitaiko labai mažai „atsimetėlių“ tokiose grupėse.

Kažin kaip tai veiktų mūsų visuomenėje? Nepaslaptis, kad ne tik vaikai, bet ir tėvai atsisako įsivinti betkokias jiems siūlomas žinias, ypač apie šeimas bei vaikų reikalus. Dažniausiai to nepripažįsta vyrai.

Nepripažįsta pagalbos

Pagyvenęs tautietis, draugo patartas aplankyti psichiatrą ar sociologą, jei nori pakrikusius šeimos reikalus išgelbėti, atrėžė, esą jo niekas negalys pamokyti, nes pervažiuos visą Europą (karo metu) ir pažįstas gerą dalį Amerikos, matęs daugybę visokio plauko žmonių. Jis, matyt, tiki, kad tokio būdu gavo „universalų diplomą“. O vis dėlto šeima nesusicementavo — išsivaikščiojo kas sau trims kelias.

Kodėl bijoti mokytesnių už save? Ar neverta išreikšti pagarbą tiems, iš kurių galima gauti apčiuopiamą naudą — gal ir šeimos ramybę?

Mūsų akademikai dar kartą įrodė, kad nori pagelbėti šeimoms K. Centro surengtu simpoziumu Toronte 1974. V. 25. Ir koks nuostolis Toronto žmonės, kurie ten nebuvol! Iš kelių tūkstančių tik 30 dalyvių pasirodė. Gi paskaitininkų buvo net penki, kaiku-ri atvykę iš JAV ir iš Montrealio. Geros pastangos — veltui. Lietuviai, pa-buskiemie! Argi tik iš televizijos mokomės? Jeigu tokios temos, kaip ši „Lietuviškoji šeima dabarties grėsmėje“ visuomenės nedomina — tai jau be reikalo dirba su pasisavintu šeštadieninės mokyklos bei vaikų daržėliai. Tėvai atmetė tokią puikią progą ne tik pasiklausyti penkių diplomuotų paskaitininkų, bet ir progą visiškai laisvų diskusijų, kur daug klausimų ir abejonių būtų galima išsiaiškinti su visa grupe žmonių. Kas žino, kodėl neatėjo visuomenė! Gal reiklama buvo netikusi? Tikrai galia, tokia progą negreit pasitai-kys.

Yra gerai žinoma, kad žmonės slepia visokius šeimos nesusi-pratimus, bijodami pikty liežuvių. Gal dėlto ir nesiekia profesinės pagalbos savo pačių ne-naudai. Žinovų šeimos proble-moms išsiaiškinti yra lietuvių tarpe, bet jais nenori pasinau-doti visuomenė. Galbūt būtų sėkmingas bandymas, jei po pa-maldų sekmadieniais tokiom te-mom paskaitos būtų duodamos iš įkalbėtos magnetofono juos-tos vietos antro pamokslų? At-skirai į paskaitas paprastai žmo-nės pritingi lankytis.

Reikėtų įsiekinti naujų kelių paklydusiems vaikams gelbėti. Žinoma, sunku kovoti su kirmi-nu, taip giliai moralės šaknis pakandusios visoj valstybėje, ku-ris lyg pasakų devyngalvis sli-binas, nukirtus vieną galvą, kitą atauga.

Tikrai reikia „...masinio do-ros visuomenės sukilimo“ („T. Z.“), jei tokia dar gali atsirasti. O beliko labai mažai laiko. Šis lietuviško ir viso jaunimo nuo-smukis yra tikras piktosios dvasios darbas, prieš kurį kariauti reikėtų ne kardu, bet kryžiumi.

PARDUODAME LIETUVISKUS sūris, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE Co. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

„Aušros“ kvartetas iš Windsor dainuoja Londono, Ont., Lietuvių Šiluvos Marijos parapijos ir KLM Moterų Draugijos Londono skyriaus dešimtmečio minėjimo. Šis kvartetas, PLB valdybos siunčiamas, rugpjūčio viduryje va-žiuoja koncertuoti Pietų Amerikos lietuviams. Linkime geriausios sėkmės!

Vengrijos kardinolas J. Mindszenty lankėsi keliuose JAV miestuose ir tu-rėjo progos susitikti su lietuviais. Nuotraukoje — kardinolas išėina iš Klv-elando miesto rotušės. Dešinėje stovi būrelis lietuvių: p.p. Baliai, J. Vir-balis, J. Stempuzis, J. Puškorius, J. Kazėnas ir kt. VI. Bacevičius

SENATVĖ IR MŪSŲ ATEITIS

Mes, kurie buvome dar taip jauni, kai vadinomės „dypu-kais“, ūmai pasijutome pasenę — pasiekėm ar jau tuoj pasiek-sime pensininko amžių. Kana-doje (ir S. Amerikos žemyne) iš-ėjimas į pensiją bemaž visuo-met reiškia susiradimą sau pa-tinkamos vietos senatvei praleis-ti. Nevisad žmogus čia gyvena mėgiamojoje vietoje. Darbas padik-tuoja gyvenvietę. Kai pensinin-kui šis vienas pačių svarbiausių veiksmų atpuola, jis pasikelia kaip migruojas paukštis tolimali kelionei į mėgstamas erdves — į vietas, kurias jis tik atostogų metu aplankydavo, atsiguldavo ir vėl grįždavo į verdantį did-miesčio katilą.

Mes, kaip ir aplamai kana-diečiai, dirbome ir gyvenome didmiesčiuose. Dabar, kaip ir jie, dailomės vietas, kuri būtų tinkamiausia ramiam senatvės gyvenimui. Vienas pačių pagrindi-nių veiksmų, be abejonės, yra klimatinis vietos pobūdis. Čia nesakau, kad vietos senatvei pa-sirinkimas priklauso vien tik nuo jos klimatinio tinkamumo. Yra, žinoma, ir kitų svarbių veiksmų. Šitame straipsnyje noriu apsiriboti apibūdinimu vietovės, kuri yra verta dėme-sio klimatinio atžvilgiu, nesileis-damas į kitų veiksmų nagrinė-jimą.

Ta vietovė yra Vankuverio sa-la. Ji pasižymi klimato švelnu-mu. Ne kasmet čia sniega; o jeigu ir pasninga, tai sniegas ne-sutirpęs teguli vieną ar kelias dienas. Retai ilgiau. Žinoma, pa-saitaiko ir vadinamą „kietu“ žie-mų, bet jos tėra išimtis. Vasaros visada būna sausus ir saulėtus. Liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais lietus nebūna. Dar-žai bei laukai tuo laiku turi bū-ti dirbtinai drėkinami. Nors sau-lė nepaliaujamai šviečia iš mėly-no dangaus (dienos tada būna ilgos), niekad nebūna perkaršta. Taip yra dėlto, kad vasarą čia oras būna nepaprastai sausas. Dėlto naktimis (kaip dykumų kraštuose) oras smarkiai atvės-ta. Apliktas čia visad reikalin-gas, ir žmogus visad gali pui-kiai išsimiegoti. Visai kitaip yra rytiniame S. Amerikos žemyne pakraštyje: ten dėl drėgnų karš-tų naktų žmogus, užuot pailsė-jęs, dar labiau išsargsta. Dėl mi-niutų klimatinio Vankuverio sa-los ypatybių žmogus čia, kad ir senas, niekad nebūna suglebs- ar išlūžęs. Sausas, gausus oras ji-laiko kaip ant spyruoklių — gyvastinga, gajų ir veiklų.

Mūsų („dypukų“) kartai jau pasiekus pensininko amžių, kai išskyla klausimas, kurią Kanados vietą pasirinkti ramiai senatvei, atsakymas aiškus — Vankue-rijo salą. Žiemos metu čia ge-rokai palyja, tačiau ta blogybė senstančiam žmogui yra priimti-nesnė, negu dažnas sniego ka-simas rytinėje bei vidurinėje Kanadoje ir sunkūs, slėgį dra-bužiai, kurie šitoj saloj nėra reikalingi. Dažnai čia net sau-sio mėnesį saulė sušvyti taip, kad malonu yra kėdę išsinešus lauke pasėdėti.

Pietiniame salos smaigalyje yra garsus ir gražus Viktorijos miestas. Tai Britų Kolumbijos sostinė. Visa pietinė salos dalis yra gerokai tirščiau apgyventa, negu šiaurinė. Vien tik Vikto-rijoj gyvena 200,000 žmonių. Tai jau didmiestis. Viktorija yra judrus ir vis dar augantis mies-tas su gėlynais, muzėjais ir gra-žiais architektūriniais pastatais. Lietuvių pensininkui, praleidu-siam gyvenimą didmiestyje, Viktorija gal bus pernelyg did-miestiško charakterio savo tem-pu, skubotumu.

Apie 150 mylių į šiaurę nuo Viktorijos, viduryje rytinio sa-los pakraščio, yra mažas mies-telis Komoksas (Comox). Taip vadinamas dėl čia gyvenusių in-dėnų komoksų giminės. Komok-sas yra Vankuverio salos perlas. Iš trijų pusių jį supa mėlynos įlankos, pilnos žvejų laivų, jach-tų, motorinių sportlaivių ir bur-laivių. Įlankų pakraščiai ir pats miestelis yra pilnas vasarnamių. Tai nepaprastos ramybės ir gro-žio vieta. Bemaž visur pro langą galima matyti mėlyną jūrą ir ža-lius kalnus su baltomis snieguo-tomis viršūnėmis. Plačiai žino-mas slidininkų kalnas, vadinama-s „Forbidden Plateau“, yra amžinai padengtas žvilgančiu sniegu. Jis matyti iš kiekvieno taško miestelyje ir apylinkėje.

Gyvendamas tame miestelyje, pensininkas gali viską pėsčias pasiekti — modernias maisto ir kitokias krautuoves, gydytojus, dantistus ir įvairiausias įstaigas bei pasilinksminimų vietas. Čia yra nauja milžiniška liginė, irgi pasiekiamą pėsčiam. Mieste-lis turi uostą, aerodromą, auto-busų stotį.

Paskutiniuioju laiku Komok-sas yra tapęs garsenybe rytinė-je ir vidurinėje Kanadoje kaip pensininkų rojus. Augančiomis proporcijomis kasmet atvažiuo-jančių pensininkų skaičius di-dėja. Jie perkasi sklypus ir sta-tosi namus šitoje grožio ir ramy-bės vietoje. Dėl šitokios paklaus-os sklypų kainos nepaprastai pakilo. Ir jau pastatytų namų ima trūkti. Pradėjo rasti ir lie-tuvių šitame pensininkų antplū-dyje, tačiau daugumai jų labiau domisi Viktorija, nors sklypų ir namų kainos tenai yra dar be-maž dvigubai didesnės.

JAV-se gyvenę tautiečiai, be abejonės, gali rasti ir ten gra-žų, švelnaus klimato pensinin-kavimui vietų. Visdėlto, turint galvoje benziną trūkumą, gy-ventojų tirštumą ir ypač daug tobulesnę mediciniškos globos sistemą Kanadoje, persikėlimas į ją yra vertas dėmesio. Pavyz-džiui, Britų Kolumbijoje asmuo (net ir nebūdamas piliečiu, o tik gyventojas) temoka \$1 į dieną už liginę. Visiems metams gy-dytojų vizitai tiek namuose, tiek įstaigų pensininkui tekainuoja \$15.

Tautiečiai, kurie norėtų pasi-rinkti Komoksą (Comox) pensin-inko gyvenimui, viduryje šio miestelio gali apistoti vadinama-mame „Evergreen Motel“ — auto viešbutyje. Jis yra lietu-vių (Vincio ir Bronės Vyčiųnų) tvarkomas. Palyginti pigia kai-na čia galima išsinuomoti mažą atskirą namuką su virtuvele die-nai, savaitei ar mėnesiui ir tada susipažinti su apylinkėmis, su aplinkybėmis ir galbūt nusi-pirkti sklypą ar namuką.

Pensininkams, mėgstantiems pažvejoti ne tik jūroje, bet ir daugelyje salos upelių ir ežerų, čia tikrai yra verta dėmesio vie-ta. Žmogus, kuris mėgsta ju-dėti ir gyventi gražios bei šva-rios gamtos ritmikoje, kokioje gyvena ir kurią mėgo mūsų pro-tėvai, pasijus čia laimingas.

Tie, kurie yra linkę retkar-čiais apsilankyti judriame did-miestyje, lengvai gali iš čia pa-siekti Vankuverio milijoninį miestą su didaka lietuvių kol-onija. Keltuvais kursuoja kas valandą iš Nanaimo. Persikėli-mas užtrunka 1 val. ir 50 min. Kelioveio ir automobilio perkėli-mas kainuoja \$5, dviejų ke-leivių automobilių — \$7.00.

Dar reikėtų paminėti, kad apsuksiam ir gyvos orientacijos žmogui čia yra dar labai gerų galimybių atidaryti vienokią ar kitokią pelningą verslą. Net ir anksčiau minėtame „Evergreen“ auto viešbutelyje jo savininkai lietuviai norėtų turėti lietuvi dalininką (partnerį), nes čia ge-rokai darbo, be to, geros gali-mybės plėstis didėti.

Lietuvis komoksietis

Ysziggy's
fantastic foods
Buvusios
firmos
"Tip-Top Meats"
Europietiškos mėsos ir skanėstai
sekančiose krautuvėse visuomet
gaunami pigesnėmis kainomis
("BUDGET PRICE SPECIALS"):

Yorkdale Shopping Centre • Fairview Mall •
Ziggy's at Sherway Gardens • Scarborough Town Centre •
Bramalea City Centre • Huron Square Shopping Centre, Cooksville
(2500 Hurontario St.) • Westcliffe Mall, Hamilton (Mohawk Rd. & Upper
Paradise) •
Ir šiose LOBLAWS krautuvėse:
480 St. Clair Ave. West • 2877 Bayview (Bayview Village S. C.) •
Eastgate Square, Stoney Creek • White Oaks Plaza, London •
596 Montreal Rd., Ottawa • 2085 Carlingwood, Ottawa •
2241 Riverside Drive, (Billings Bridge) Ottawa •
1040 Princess St., Kingston •
1727 Bloor St. West (riešė Keele požeminio traukinio stoti) •

Adomo Galdiko monografija angliškai

Pavartę įvairius pasaulinius meno leidinius, enciklopedijas ir t. t., retai užtikiname lietuviškas pavardes. Apie lietuvių meno bei kultūros raidą dažnai nutilima, o jeigu rašoma, naudojama pasenusi rašytinė medžiaga net iš 19 šimtmečio! Paskutiniu metu jau pradeda atsirasti pavieniai leidiniai svetimomis kalbomis, bet lietuviškojo meno tematika tebėra silpnai atstovaujama. Monografiją apie A. Galdiką reikėtų laikyti pagrindiniu impulsu, kuris, tikimės, paskatins ir tolimesnius išsamius lietuvių meno leidinius svetimomis kalbomis.

A. G. monografijos autorė yra Charlotte Willard, moderniojo JAV meno žinovė — kritikė, meno dalies redaktorė įvairiose žurnaluose, parašiusi eilę straipsnių ir knygų moderniojo meno klausimais.

Šios knygos 37 iliustruoti puslapiai paskirti Adomo Galdiko (1893—1969) gyvenimui ir kūrybai.

Pradžioje aprašomas dailininko gimtasis Mosešdis ir jaunystė, kai jis su ščiku knygele vaikščiojo bei fiksavo pakelių koplytėles. Vėliau seka studentavimo metai St. Peterburge, susitikimas su Magdalena Draugelyte (vėliau Galdikiene), meno mokyklos baigimas, laisva kūryba, dalyvavimas pirmą kartą parodoje Lietuvoje 1920 m. Taip pat aprašyta tolimesnė profesinė ir pedagoginė veikla, pajavinta buvusių studentų atsiminimai.

A. G. gyvenimas JAV-se aprašomas, pradedant apsigyjomu Niujorke, kuris buvo pasirinktas dėl muzėjų, galerijų, teatrų ir t. t. Čia jis dirba daug ir rengia individualias parodas. Autorė cituoja spaudoje skelbtas recenzijas ir laisvu pasakojimo žanru bando perduoti dailininko dilemą. Paskutiniame skyriuje yra aptariama A. G. kūryba, atskiri kūriniai ir jų technika, jų savarankiškas ir simultaniškas išsivystymas.

Autorė knygon taip pat įjungia (psl. 159-166) prancūzų meno kritiko Waldemar George apybraižą, kuri buvo paruošta spaudai — "Kunst und Wissen-schaft" leidyklai Baden-Badene 1948 m. Ji šioje knygoje spausdinama pirmą kartą kaip vertimas iš originalios prancūzų kalbos. Taip pat galėjo būti pamintas įdomus faktas, kad Waldemar George dailininką Adomą Galdiką ir jo kūrybą jau pažinojo nuo 1931 m. Tais pačiais metais iš Paryžiaus į Kauną atvykęs Mane Katz patarė A. G. suruošti savo parodą Paryžiuje. Ten Waldemar George A. Galdiko darbus gerai įvertino, davė rekomendacijas galerijai ir pasiūlė parašyti monografiją, kuri išleista 1931 m. prancūzų kalba "Šiuolaikinių Dailininkų" serijoje. Joje buvo išspausdinta 15 kūrinių ir pateikta dailininko kūrybos apžvalga, iškelianti A. G. kūrybos ryšius su liet. liaudies menu ir jo modernumą, artimą Paryžiaus mokyklai. A. G. palaikė glaudžius santykius su W. G. ir vėliau. Pvz. laiške V. K. Jonynui A. G. 1948. II. 26 rašo:

„Aš turėsiu parodą Durand-Ruel nuo kovo 15 iki 31. Viskas yra paruošta. Trečiadienį buvo atėjęs W. G., peržiūrėjo visus mano darbus ir juos padėjo atrinkti parodai. Jis taip pat įvertino piešinius ir sugestijonavo kalkuriuos išstatyti parodoje. Dabar aš esu pilnas džiaugsmung rūpestių.“

W. G. trumpoje apybraižoje (159—166 psl.) išryškina A. G. kūrybinį brandumą ir pranciūziškų meno srovių įtaką, įpindamas trumpus biografinius bruožus:

Galdikas seka iš tolo ir netiesiogiai iš Ecole de France (Paryžiaus mokykla) kilusi sąjūdį (161 psl.), bet taip pat jis lieka ištikimas sava- jai lietuviškai aplinkai ir tradicijai. A. G. yra "painter of the earth" (164 psl.); "iškilęs į Europos dailininkų gretas, niekad neužmiršta, kad pirmiausia jis yra lietuvis — dailininkas" (166 psl.).

Aptariant knygos vertę galima pastebėti, kad pasigendama gilesnės studijos, kuri pilniau išryškintų taip įdomią Adomo Galdiko asmenybę — tiek žmogaus, tiek kūrėjo. Daug kur naudojamos pripuolamybės ir pateikta medžiaga stokoja išsamumo. Knyga, atrodo, lyg būtų paruošta labai paskubomis.

Viena didžiausių knygos neigiamybių yra bespalvės iliustracijos. Spalvos vengimas leidinyje anglų kalba yra nelabai pateisinamas, juo labiau taip būtinas Adomo Galdiko kūrybos aptarimui. Visiems aišku, kad šioje knygoje su lietuvių dailininku supažindinama kur kas platesnės meno mylėtojų eilės, nes knyga yra prieinama visiems vartojantiems anglų kalbą skaitytojams. Rusijoje antroje A. G. monografijoje lietuvių kalba numatomos spausdinti beveik visos spalvotos reprodukcijos.

A. KULPA-KULPAVICIUS

Meniškas knygos apipavidalinimas (Katherine Hahn), šrifto parinkimas, teksto laužymas ir iliustracijų išdėstymas yra labai konservatyvus ir nubodus, visai neperduodantis A. G. dinamiškų kūrybos polėkių.

Vis dėlto, kaip pradžioje buvo minėta, kiekviena išleista knyga svetima kalba, iškelianti lietuvišką kultūrą, yra labai sveikintina.

Didelį darbą A. G. monografijos paruošime atliko Aleksandra Košubienė, parūpindama visą iliustracinę medžiagą ir tal-kindama autorei.

Pagrindinis šio veikalo išleidimo nuopelnas priklausomai dailininko žmonai, žinomai visuomenininkei Magdalenai Galdikienei. Adomo Galdiko mono-

Brandi dailininko Valiaus sukaktis

S. m. liepos 20 d. buvo atšvęsta mūsų žinomo dailininko grafiko Telesforo Valiaus 60 metų sukaktis gražioje jų Akmenės vasaros sodyboje prie Toronto. Pagerbti sukaktuvininko suvažiavo gausūs būrys artimųjų (apie 100) iš Toronto, kitų Kanados vietovių ir JAV. P. Valienės rūpesčiu buvo labai skoningai paruošti užkandžių stalai ir baras. Esant gražiam orui, svečiai turėjo progos pail-

DAIL. TELESFORAS VALIUS, kuriam suėjo 60 metų amžiaus

sėti kieme, pasivaikščioti alėja iki upės, pasistiprinti valgiais kambariuose.

Sveikinimo žodį tarė kun. Augustinas Simanavičius, OFM, dail. A. Tamošaitienė, K. Manglicas, dr. A. Pacevičius, suglaustai paminėdami ryškesnius etapus Valiaus gyvenime bei kūryboje ir linkėdami jam giedros, kūrybingos ateities. Prie išpuodingo laužo, grojant muzikai, pagerbimas užtruko iki vėlyvos nakties.

T. Valius jau vaikystėje, kurią praleido Telsiuose, mėgo piešti; grožėdavosi gamta ir svajodavo apie dailininko ateitį. Vazinėdamas dviračiu, valandas praleisdavo Telsių apylinkėse ant Džiugo kalno, ant pilikalnių, prie Germanto ežero. Dailininko ateitis Telesforą viliojo. Neužtikrinta dailininko dalia jo nebaugino.

Jaunystėje jis niekuomet nesvajojęs pasiekti dailėje ypatingų augstumų. 1931 m., būdamas 17 metų, įstojo į Kauno Meno Mokyklą, kurią baigė 1935 m. ir dar dvejus metus specializavosi grafikoje pas prof. A. Galdiką. Grafikos studijas baigė 1937 m. aukso medaliu.

Dar būdamas mokykloje pra-

grafijos išleidimas anglų kalba praturtino retas lietuviškosios meno bei kultūros knygų eiles pasaulinėje meno istorijoje.

ADOMAS GALKIKAS — A COLOR ODYSSEY by Charlotte Willard with an Essay by Waldemar George.

Paintings illustrated in monochrome, photographed by Vytautas Maželis. Drawings photographed by John D. Schiff.

Book designed by Katherine Hahn.

Printed and bound by Librex, Milano, Italy.

Published by October House Inc., 160 Sixth Avenue, New York, N. Y. 10013, USA, 171 pages. Price \$14.95.

Galima užsisakyti šiuo adresu: Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., USA.

dėjo užsidirbti sau duoną "Kauno Audiniuose" paruošdamas piešinius šilko dirbiniams. Be to, buvo dar geras futbolo žaidėjas. 1942-1944 m. T. Valiusėjo Vilniaus Meno Akademijos grafikos katedros vedėjo pareigas.

Nepriklausomoje Lietuvoje ir okupacijos laikais dail. T. Valiaus kūriniai su pasisekimu pradėjo rodytis viešumoje. Karo banga nubloškė jį į Freiburgą, Vokietijoje, kur jis vadovavo meno mokyklos grafikos skyriui iki atvykimo Kanadon. Kanadoje pradžioje dirbo kaip dailininkas privačiose įmonėse, vakarais dėstė dailę Kanados mokyklose. Išlaikęs mokytojo egzaminus 1966 m. Toronto universitete, pradėjo dėstyti 1967 m. dailės dalykus Winston Churchill Collegiate Institute, Scarboro, Ont.

Būdamas malonaus ir patrauklaus būdo, Telesforas yra labai mėgstamas ir gerbiamas savo studentu. Savo piešiniais jis labai daug prisideda prie lietuvių spaudos ir prie įvairių lietuviškų parengimų programų. Laukia atspausdinimo jo didelės iliustracijų rinkinys Tysliavos knygai "Tėve mūsų" prūsų kalba.

T. Valiaus kūriniai buvo išstatyti parodose: Lietuvoje, Austrijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Olandijoje, Naujojoje Zelandijoje, Australijoje, Argentinoje, Japonijoje, JAV ir Kanadoje.

Jo paveikslų yra Lietuvos, Kanados ir Amerikos muziejuose. Jo kūriniai įvertinti tarptautinėmis premijomis: Kanados meno draugijos, Ontario muzėjaus, Kanados šimtmečio sidabro medaliu. Jis pats apdovano- tas sidabro ir aukso medaliais bei priimtas garbės nariu į tarptautinę literatūros, meno ir mokslo akademiją "Tomasso Campanella" Romoje. Narys daugelio tarptautinių meno institucijų.

Neįmanoma laikraščio skiltyse išsamiai apibūdinti T. Valiaus kūrybą: tam reikalinga meno žinovo ištisa studija. Galima tik paminėti, kad savo kūrinuose T. Valius išvystė labai subtilią techniką, spalvų koloritą, į jį turinį įdėjo daug meilės žmogui ir žemei. Vienam jam paveikslų turėjo įtakos ir lietuvių liaudies kūryba. Labai pla- čia prasme galima pasakyti, kad jo kūryboje atsispindi individualiai suprata tikrovė, meistriškai, imponuojančiai perteikta žiūrovui.

Nors vaikystėje sėdėdamas ant Džiugo kalno Telesforas nesvajojęs iškilti į dailės augstumas, bet tikrovėje išsikovojęs sau garbingą vietą dailės viršūnėse. Geriausios sėkmės dailės viršūnėse ir ateityje.

J. SI.

Telesforas Valius

Sv. Sebastijonas (kankinys)

Velionis dailininkas Adomas Galdikas, apie kurio dailę išleistas anglų kalba veikalas, parašytas Charlotte Willard, spausdintas Italijoje, Milano mieste

LAIŠKAS IŠ AUSTRALIJOS

Meno kūrinys — kaip viščiukas: gimsta du kartus

Didžiai gerbiamas Redakoriau,

Ar mes apsnūdome kengūrų žemėje? Atėjo šis klausimas iš toli — esą pasaulyje apie mus,ypač menininkus, mažai besigirdi?

Gyvi faktai iš arti rodo, kad nemiegam.

Viduramžiais apie žmogaus žygdarbius skelbė heraldai, porinio vaidilos, dainavo trubadūrai. Per juos žinios apie buvusius, esamus ir kaitais būsimus žygius pasiekdavo tolimus kraštus ir miestus.

Vaidilos, trubadūrai, heraldai išėjo pensijon. Jų darbą atlieka spauda. Žvakes, balanas pakeitė elektros šviesa. Kai elektra sustreikuoja ir užgesta, žmogus rausiasi stalčiuje ir įieško aptrupėjusių žvakių, skaldo balanas.

Australijos lietuviai, ypač Sydnėje, įieško vaidilų, heraldų. Jiems darbo užtekta — yra apie ką dainuoti.

Prieš metus profesorius B. Smith išsitarė, kad palyginti mažai lietuvių imigrantų bendruomenė atnešė fenomenalinį skaičių kūrybingų narių, kurių vardai dominavo vietinės spaudos meno skiltyje ne keletą, bet keliolika metų.

Lietuviškos spaudos dėka ši veikla, žiūros apie ją, pasiekdavo tolimas tautiečių kolonijas, tėvynę Lietuvą ir tapdavo įkvėpimu, pavyzdžiu kitiems, ypač jaunimui.

O kas dabar? Nauji laikai. Naujas menas!

Išslydo mums iš rankų pastabi spauda. Išslydo ir menas. Ir garsas apie jį.

Meno kūrinys, kaip viščiukas, gimsta du kartus. Pirmas gimimas kūrėjo vaizduotėje ir studijoje. Antram gimimui reikia akuserės — spaudos. Nuo jos priklauso, ar šis kūdikis savo vystykloje užduos; ar iš kiaušinio išsiris viščiukas arba erelis sparnus išties. Didelė, beveik bauginanti atsakomybė spaudai! Bauginanti?

Einam toliau. Meno kūrinys, tikras įkvėptas darbas, yra vieningas kelias, per kurį Kristus po truputį bet vis dažniau ir dažniau grįžta į pasaulį. Kitais žodžiais, per meną jis pasaulyje išsilaiko. Meną per nežinios upę pasauliui neša spauda.

Išėitų, kad Kristoforas nėra legenda. Jam ir šiandien laikas nuo laiko tenka Kūdikį Kristų per upę nešti.

Kaip ir kadaise, taip ir šandien Kristoforas turėtų visus, kas tik prašo, per upę nešti. Bet ar jis neša?

O gal jis ir mums į Sydnėje vaidilų atneš?

Turbūt girdejojote, kad ilgai veiks "Plunksnos" diskusijų klubas prieš pusmetį išėjo į viešumą. Anksčiau diskusijos vykdavo siaurame narių ratelyje, privačiuose namuose. Dabar diskusijos rengiamos Bankstown priemiestyje, naujo Lietuvos klubo patalpose. Jos prieinamos visiem — gali klausytis ir dalyvauti.

Iki šiol referatus skaitė V. Šliogeris, dr. Viliūnas ir L. Urbonas. Sekanti diskusija bus: "Ar Bendruomenė save pateisina?" Medžiagą diskusijai paruoš dr. I. Venclovas, Vytautas, dr. Kairaitis ir V. Kazokas.

Komentarai? Geras dalykas! Per jį išryškėja faktas, kad Aus-

tralių yra daug kūrybingų žmonių. Tie referatai būna ne tik kad gerai paruošti, įdomūs, radikalūs, drąsūs, bet ir netrūksta norinčių rašyti, skaityti. Atrodo, atsidarė visas tvenkinys minčių, gaivinančių idėjų, vaduojančių iš praeities sentimentų, padrasinančių žvelgti į gyvenimą dabarties akimis.

Vienas rūpestėlis man kyla: galbūt čia yra "daugiau vadų" nei indėnų... Tam būtų yra išeitis. "Plunksnos" klubui tektų pasiimti dar vieną atsakomybę: rinkti skaitytus referatus ir po kiek laiko išleisti atskira knyga. Tuo būdu jos būtų pasiekiamos tūkstantčiams tautiečių. Aš manau vertėtų.

Individualinių parodų šiemet nesurengiau ir turbūt nesurengsiu. Tenka dalyvauti grupinėse parodose.

Naujų patalpų statyba pareikalauja energijos, laiko ir lėšų. Dėl nepaprastai lietingos žiemos statyba irgi sustojė.

Galui paminėti, kad buvau kvieistas paskaitų skaityti ir taptybos technikos demonstruoti visos eilės meno sąjungų Sydnėje ir kituose miestuose. Aš niekada neatsisakau. Atlyginimas nėra didelis. Toksai susitikimas visada būna lydimas kūrybingos energijos atplūdimų. Tai tikrasis atlyginimas. Dažnai viena paskaita ar demonstracija nesibaigia — už keleto mėnesių vėl kviečia.

Rugsejo mėnesį teks grįžti į Newcastle, kur vietinė meno sąjunga ruošia trijų dienų seminarą. Dalyvaus 6 ar 8 dailininkai. Jų tarpe ir S. Ostojas-Kotkowski, "sekančio šimtmečio jaguaras."

Iš manęs sąjunga tikisi dviejų technikos demonstracijų ir vienos ar dviejų paskaitų. Tema greičiausiai bus "Kalba — visatos centras". Tai angliška, platusnė versija referato, skaityto Melbourne Ciurlionio diskusijų klubui šiu metu pradžioje.

Sėkmės "Žiburiams" ir toliau žibėti iš naujų patalpų.

Leonas Urbonas

Atsiųsta paminėti

L i u d a s Dovydenas, PASIURPO MANO VELNIAS. Novelės. Viršelį pieštas B. Jacikevičiaus. Nidos Knygų Klubo 1974 m. leidinis nr. 92. 236 psl. minkštais arba kietais viršeliais. Kaina nariams — \$2.50, nenariams — \$3.50 (kietais viršeliais \$0.50 brangiau). Leidėjo adresas: Nida Press, 1 Ladbroke Gardens, London, W11 2PU, Britain.

BRAZILIJS LIETUVIŲ ŽINYNAS, redaguotas Antano Saulaiciū, SJ. Viršelį Ramučio Idikos, skyrių piešiniais — Janete Nikitin. Brazilijos lietuvių Beudruomenės 1973 m. leidinis. 104 psl. minkštais viršeliais. Paruošė BLB akademinis sambūris, Caixa Postal 2928, 01000 Sao Paulo, SP, Brazil.

CHRIST BEHIND WIRE ir OUT OF THE DEPTHS. "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" nr. 5 ir nr. 6 anglų kalba. Kaina nepažymėta. Išleido 1974 m. Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybė, 64-14 56th Road, Maspeth, Long Island, N.Y. 11378, USA.

TURINYS IR PAVARDŽIŲ RODYKLE, "Metmenys" 1-25, 1959-1973. "Metmenų" bendrovės 1973 m. leidinis. Leidėjo adresas: "Metmenys" c/o M. Paškevičienė, 3308 West 62nd Place, Chicago, Ill. 60629, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DAIL. MARIJA BARAS dalyvavo Londono Ealing Town Hall surengtoje šios savivaldybės metinėje XXII parodoje. Britanijoje gyvenanti ir kurianti dailinikė buvo išstaciūsi du portretinius paveikslus, kurie abu jai laimėjo premijas. Portretų skyriuje I premija buvo įvertintas paveikslas "Mary". Labai augšto įvertinimo susilaukė ir jos "Adomas su Jieva".

JAV 200 METU SUKAKTIES MI- NEJIMU 1976 m. rūpinasi speciali komisija sostinėje Vašingtone. JAV LB visuomeninių reikalų taryba, atstovaujama A. Mačiulaitės-Zerr ir J. Cesonio, išsikovojė, kad šia proga nebūtų užmiršti ir šio krašto lietuviai. Komisija jau pakvietė dr. A. Kučą parašyti JAV lietuvių istoriją, kuri bus išleista komisijos lėšomis ir liks jos nuosavybė.

PROF. STEPONO KOLUPAILOS MONOGRAFIJA jau atspausdinta "Draugo" spaustuvelyje Čikagoje ir atiduota knygriškiui. Šį 464 psl. gausiai iliustruotą veikalą paruošė dr. J. Gimbutas ir inž. J. V. Danys su taktininkais. Prof. S. Kolupaila, miręs prieš 10 metų, buvo ne tik žymus hidrologas, bet ir veiklus visuomenininkas, paskaitininkas, Lietuvių Enciklopedijos bendradarbis. Akademini darba pradėjęs Rusijoje, profesorius Vytauto D. universitete ir jį užbaigė amerikiečių Notre Dame universitete. Monografijos leidėjas — Akademinės Skautijos Leidykla Čikagoje.

LONDONO SPORTO IR SOCIALIO KLUBO salėje humoristini vakarą su dviejų valandų programa surengė Britanijoje viešėjęs aktorius Vitalis Zukauskas. Nors jo dabartinio mūsų gyvenimo aktualijos buvo paruoštos JAV, jos taigai labai tiko ir Britanijos lietuviams, nes beveik visas lietuvių kolonijas laisvajame pasaulyje siegia tos pačios negerovės, kurias jis ir plaka humoro rykšte. Dalyvių buvo apyplinė salė, bet jų eilėse trūko jaunosios kartos atstovų.

LIETUVISKŲJŲ STUDIŲ XXI SAVAITES rūmuose Šveicarijoje liepos 26 — rugpjūčio 7 d. surengtoje parodoje dalyvavo taptytojai — Juzė Katilūtė ir Gabrielius Stanulis iš Ženevos, Pranas Gailius ir Vytautas Kasulis iš Paryžiaus, Tadas Burba iš Miuncheno, Evaldas Robertas iš Hamm, V. Vokietijoje, Eugenijus Budrys iš Gotlando, Švedijoje, ir skulptorius Adomas Raudys iš Paryžiaus. Parodai buvo pasirinkta Liucerno miesto senioji rotušė.

PROF. DR. MARIJA GIMBUTIENĖ, dėstanti archeologiją ir etnologiją Los Angeles Kalifornijos universitete, "The Journal of Indo-European Studies" paskutiniame numeryje paskelbė 15 psl. straipsnį "Perkūnas-Perun, the Thunder God of the Balts and Slavs" ("Perkūnas, baltiečių ir slavų dievas"). Perkūno garbinimą jai nusviečia, naudodamasi istorine, tautosakine ir lyginamąja medžiaga. Leidykla "University of California Press" neseniai yra išleidusi plačią prof. dr. M. Gimbutienės studiją apie dievus ir deives priešistorinėje Europoje.

DAIL. NIJOLES PALUBINSKIENĖS grafikos darbu ir S. Elioto ainių paroda liepos 3-6 d.d. įvyko Cleveland Heights, Cain Park teatro galerijoje. Ji taigai dalyvauja visą vasarą trukusiančioje Klevelando grafiki grupinėje parodoje, kuri atidaryta Nova galerijoje, Klevelando miesto centre.

LOS ANGELES JAUNIMO ANSAMBLIS, vadovaujamas Onos Razutienės, veiklos dvidešimtpenketmi paminėjo tautinių šokių festivaliu "Paladium" salėje. Jame taigai dalyvavo Detroito "Silainės" 24 šokėjai su vadove Galina Gobiene ir akordeonistu Rimu Kaspučiu, Čikagos "Grandies" 21 šokėjas su vadove Irena Smieliauskienė, San Francisco tautinių šokių grupė, turinti 12 šokėjų, pernai įsteigta Danutės Gustaitės-Janutienės. Su Los Angeles ansamblio 150 narių susidarė 210 šokėjų grupė. Festivalis buvo pradėtas rengėjų ansamblio septyniom dainom, diriguojamom kompoz. Br. Budriūno ir O. Razutienės. Šokių programą atliko jungtinis visų ansamblių vienetas, mergaičių, berniukų, svečių, jaunių, jaunučių ir veteranų grupės. Grojo "Latvalos" orkestras ir "Silainės" akordeonistas R. Kasputis. ("Silainė" taip pat neseniai yra atšventusi sidabrinę savo veiklos sukaktį.) Los Angeles jaunimo ansambli ir tautinių šokių festivalio dalyvių sveikinimo Lietuvos garbės konsulas dr. J. Bielskis, LB Vakarų apygardos pirm. J. Činga bei kiti kalbėtojai. Festivalį suorganizavo ansamblio vadovė O. Razutienė, talkinama pagalbinio komiteto. Jis buvo pradėtas pamaldomis už mirusių ansamblio narius, jaunosios dail. Rasos Arbaitės parodos atidarymu.

ČIKAGOS SV. KAZIMIERO KAPINIŲ ALBUMAS, redaguotas Algimanto Kežio, SJ, jau baigiamas ruošti spaudai. Šis Lietuvių Foto Archyvo leidinis atspindės kapinės sutelktą tautinį bei religinį meną. Paminklų nuotraukos — A. Kežio, SJ, straipsniai — J. Dainausko, L. Simučio ir B. Pukelevičiūtės. Albumas bus lietuvių ir anglų kalbomis, pastarojoje išverstas L. Labanauko, meniškai apipavidalintas Vinco Luko.

OKUPUOTOS LIETUVOS

LIETUVOS ARCHITEKTŲ SĄJUNGOS Kauno skyriuje įvykusiame architektų ir statybininkų pasitarime pranešimą "Architektų ir statybininkų vaidmuo, kuriant nūdienos architektūrą" skaitė skyriaus valdybos pirm. A. Paulauskas. Pasitarimo dalyviai svarstė Kauno miesto naujųjų gyvenamųjų rajonų, atskirų pastatų projektavimo bei statybos klausimus.

IGNAS LAURUSAS, Architektų Sąjungos valdybos narys, mirė Vilniuje liepos 13 d., sulaukęs vos 42 metų amžiaus. Velionis buvo šiaulietis, 1956 m. baigęs Vilniaus dailės instituto architektūros fakultetą. Dirbo vyr. miesto dailininku Vilniaus vykdomajame komitete ir vyr. architektu Vilniaus komunalinio ūkio projektavimo institute. Jis yra labai daug prisidėjęs prie Vilniaus gražinimo, naujųjų pastatų organizavimo ir senąją architektūrą.

ALGIRO INDRASIAUS naujausio metalo darbu parodą surengė Utenos kraštytyros muzėjus. Lankytojus labiausiai domino metalo plastikos darbai "Taika", "Motina", "Pasakų medis".

VILNIAUS AKTORIŲ NAMUOSE literatūros vakarą "Sunkiausia būti savimi" surengė Vilniaus televizijos ir radio pranešėjai Undinė Nasvytė ir Vytautas Širka, savo debiutiniam pasirodymui pasirinkę A. Baltakio, A. Ambraso, E. Matusevičiaus ir V. Mačernio eilėraščius. Geriausiai jiems sekėsi skaityti anksti mirusio poeto A. Ambraso kūrinius apie tolstainių vaikystę, atmintyje nostalgikai išskylančią kaimą, meilės džiaugsmą bei sielvartą, gresmęną karo debesį. Sunkiau įkandama buvo A. Baltakio kūryba, kuriojį jiedu subtilia autoriaus ironija dažnai pakeisdavo atvira satyra.

DAIL. FELIKSAS NAVICKAS, vilnietis scenografas, apipavidalino pirmąjį A. Puškino tragedijos "Borisas Godunovas" spektaklį Sverdlovsko dramos teatre. Tai yra jau antras šio vilniečio pasirodymas Sverdlovsk. 1972 m. dail. F. Navickas sukūrė scenovaidžius ir drabužių eskizus Sverdlovsko teatre statomai Justino Marcinkevičiaus dramai "Mindaugas". Rusijos federacijai teatrų apžiūroje aštuoni "Mindaugo" spektakliai kūrėjai buvo apdovanoti I laipsnio diplomais, jų tarpe ir dail. F. Navickas. Šis laimėjimas paskatino Sverdlovsko dramos teatro vyr. rež. Aleksandrą Sokolovą vėl pasikviesti dr. F. Navicką "Boris Godunovo" premjerai.

LENINGRADO KIROVO OPEROS IR BALETO TEATRE pusmetį tobulinosi du jauni Vilniaus operos ir baleto teatro šokėjai — Antanina Pirmaitienė ir Jonas Katakinas. Jie du yra baigę Vilniaus M. K. Ciurlionio vidurinės meno mokyklos choreografinį skyrį 1971 m. A. Pirmaitienė savo repertuare jau turi Francisko vaidmenį J. Strauss "Zydriaką" ir "Snieguolę", Snieguolės — B. Pavlovskio "Snieguolėje ir septyniuosius nykštukus", Kopelijos — to paties pavadinimo L. Delibo balete. J. Katakinas daugiausia atlikdavo epizodinius vaidmenis, išsiskyrus Princa "Snieguolėje ir septyniuosius nykštukus". Abiem šokėjams trūko šokio akademiškumo bei atlikimo tikslumo. Leningrade, prižiūrimi baleto pedagogų J. Kolpakovos ir V. Semionovo, jiedu paruošė pagrindinius vaidmenis P. Čaikovskio balete "Gulbių ežeras". Su jų darbo rezultatais vilniečiai turės progą susipažinti naujuosiuose operos ir baleto teatro rūmuose sekantį sezoną.

JONAS DOVYDAITIS, sklandytojas, lakūnas, žurnalistas ir rašytojas, paminėjo amžiaus šešiasdešimtmetį. Apsakymus bei apybraižas iš lakūnų gyvenimo jis pradėjo rašyti 1929-36 m., lankydams Kauno augstesniąją technikos mokyklą ir Kauno karo aviacijos mokyklą. 1936 m. lapkričio 12 d. tik per plauką išliko gyvas pasenusio naikintuvo nelaimėje. Atliekant augštojo pilotazo pratimus, jo "Smoliku" lūžo kornijai vairai, bet jam pavyko iškopti iš suktuko krintančiuoju lėktuvu ir laiku išsikeisti parasiuta. Sukaktuvininkas redagavo populiarią žurnalą "Lietuvos Sparnai", prisidėjo prie Nidos sklandymo mokyklos įsteigimo, 1939 m. dalyvavo tarptautinėse augštojo pilotazo varžybose, kuriose Lietuvos lakūnų rinktinė laimėjo I vietą. Literatūron pakrypo pokaryje, parašydamas net 27 knygas — romanus, pjeses, apsakymų bei apybraižų rinkinius, scenarijų lietuviškam filmui "Tiltas". Jam 1972 m. buvo paskirta pirmoji Kauno Pr. Ziberto šilko audyklos literatūrinė premija už geriausią knygą darbo tema. Ir

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

Perkant ar parduodant nekilnojimą nuosavybę

visada jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS I NAMUS

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Tel. 532-3400

AKTYVAI — virš 6,8 milijonų dolerių

Kasos valandos:

Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 7
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 12
Sekmadieniais 9.30 - 1

Moka už:

term. indėlius 2 metų 9%
term. indėlius 1 metų 8½%
taupomąsias-savings s-tas 8¼%
depozitų-čekių s-tas 6%
Duoda paskolas:
asmenines iki \$10.000 9%
nekiln. turto iki \$70.000 9%

Skyrius Anapilyje veikia sekmadieniais nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS Lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

Saugesniai žiemos sezono važinėjimui patikrinkite savo automobilius pas

AUTORITE SALES and SERVICE

Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)

Atliekame visus autovežimų mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

BEST ELECTROS RANGOVAS

Tel. 489-5425 Petras Prakas

Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius ląkštus
- invalidumo pajamas
- nuosavybių draudą
- šeimos apsaugą
- studentų draudą
- fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life
2 Carlton St., suite 714

Raštinė: 363-7881

Namai: 766-5857

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.

telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Norintiem pirkti ar parduoti nekilnojimą nuosavybę su malonumu sąžiningai patarnaus Mrs. H. BAILEY (BALČIONIENĖ)
United Trust Co., 2320 Bloor St. W.
tel. 762-8255 Namų: 535-0513

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, tel. 279-4371)

persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaninius pataisymus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

Ateitininkų studentų stovykloje JAV-se užsiėmimo metu Kestas Sušinskas

SPORTAS

VYČIO ŽINIOS

Klubo biuletenis nr. 1(25) po dešimties metų vėl pasirodė. Jame spausdinamos klubo sportinės ir vidaus žinios lietuvių kalba. Naujuoju redaktoriumi yra Algis Stankus. Jis yra gimęs Kanadoje. Valio Algis ir lietuviškas jaunimas, kuris dar neužmiršo lietuvių kalbos! Kartu su biuleteniu yra siunčiamos Vyčio veiklos diagramos, kurios pavaizduoja klubo veiklą ir darbuotojus. Algiiui reikalingi talkininkai. Norintieji paskelbti žinias apie klubo veiklą ir kitokias prašomi jas siųsti A. Stankui, 893 Dundas St. W., Toronto, Ont. Tel. 368-2468.

P. Tutlys sutiko būti naujuoju klubo turto globėju. Naujasis reikalų vedėjas pavyzdinčiai tvarko klubo ir stovyklos turtą. Malonu, kad jaunųjų sportininkų tėvai prisideda prie klubo veiklos.

Algirdas Banelis žaisdamas golfą Royal Downs aikštyne, 4 smūgių 400 jardų ilgumo 7 skylyje užbaigė 3 smūgiais. Peter Jackson bendrovė už tai yra paskyrusi aukštinę "tee", kurią gali A. Banelis laimėti.

Metinis Vyčio balius įvyks spalio 26 d. Lietuvių Namuose, didžiojoje salėje. Šokiams gros Kaminsko orkestras. A. S.

HAMILTONO KOVAS

Lauko teniso turnyras tarp trijų geriausių Kanados lietuvių žaidėjų — Paltaroko, Rautišo ir Žilinsko baigėsi R. Žilinsko laimėjimu. Pirmam susitikime R. Žilinskas po įtemptos kovos nugalėjo Rautišą 7:5, 6:3 ir G. Paltaroką 6:1. Antrame sete dėl sužeistos kojos Paltarokas pasidavė. Rautišas laimėjo prieš Paltaroką 7:6, 3:6, 6:3. Kadangi kiti užsiregistravę žaidėjai daug žemesnio lygio, sutarta B klasės turnyrą rengti vėliau. Kurie pirmam turnyrui nebuvo užsiregistravę, o norėtų dalyvauti B klasėje, prašomi pranešti A. Grajauskui Hamiltone tel. 522-2898 ligi rugpjūčio 24 d.

Turnyro žaidėjai dėkoja G. Paltarokui už leidimą pasinaudoti nemokamai aikšte, o ponai Paltarokienei už suruošimą vaišių, į kurias buvo pakviesti ne tik žaidėjai, bet ir žiūrovai. A. G.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

reikalų ministru K. Singh bei jo patarėjais dėl Indijai teikiamos ekonominės paramos, kuri šiemet turėjo pasiekti \$77 milijonus. Kanada šią paramą buvo sulaukusi po Indijos atominės bombos bandymo, nes indiečiai jai pagaminti panaudojo kanadiško atominio reaktoriaus plutoniją. Vienintelė išimtis tebuvo padaryta maisto gaminiams, kurių taip trūksta Indijoje. Pasitarimų dėsimo centre, atrodo, buvo ta nelemtoji bomba, pareikalavusi didelių išlaidų. Indijai daromas spaudimas atsakyti atominių bombų ir pinigų naudoti gyventojų gerovei. Naują ekonominę pagalbą sutaręs nebuvo pasirašyta dėl iškilusių nesutarimų. Ekonominės pagalbos teikimas ar toliau lieka suspenduotas. Pasak užsienio reikalų ministro M. Sharpo, kol Indija neatsisakys atominių bombų, derybų pagalba klausimu esančios beprasmiškos.

Kanados valstybės sekretoriato pranešimu, federacinė vyriausybė yra paskyrusi \$185.000 prancūzų ir anglų kilmės kanadiečių apklausinėjimui, kuris turės išryškinti jų nuotaikas kitų etninių grupių atžvilgiu. Apklausinėjimą praves Toronto Yoko universiteto tyrimų grupė, pasirinkusi 2.000 kanadiečių visose Kanados provincijose. Vyriausybė, skatindama etninių grupių atsivertimą tautinį bei kultūrinį įnašą kanadiškom mozaikoms, matyt, nori susipažinti su anglų ir prancūzų kilmės kanadiečių reakcija šiuo klausimu.

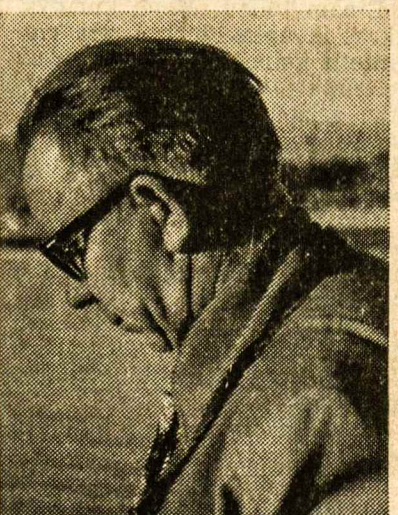
Teisimas paskyrė mėnesį kalėjimo Kanados imigracijos įstaiigos pareigūnui B. Holowaty Toronte už kyšių ėmimą iš graikų ateivių per pastaruosius dvejus metus. Tos jo paslaugos nebuvo nelegalios, bet jas sutersė kyšiai. Kaltinamojo advokatas I. Himel prašė suspenduotos bausmės, nes B. Holowaty imigracijos įstaiigoje jau yra išdirbęs 19 metų. Į kyšius jį pastūmė perdidelis alkoholio pamėgimas. Dabar jam gresia pensijos praradimas ir netekimas darbo, už kurį jis gaudavo metinę \$10.000 algą.

Kanados paskelbtą perėjimą metrinėn sistemon gali sutrukditi JAV kongreso atstovų rūmuose atmetas panašus įstatymas dėl nenumatytos kompensacijos susidariusioms išlaidoms padengti. Kanada buvo numaciusi 1977 m. visus greitį reguliuojančius kelių ženklus pakeisti į kilometrus ir pradėti statybos planų ruošimą metrine sistema. Kadangi Kanada ir JAV turi labai tampus ryšius, ši nutarimą gali tekti atidėti, kol metrinė sistema pasirinks ir

JAV. Už ją jau yra pasisakiusi didžiausia amerikiečių automobilių gamykla "General Motors". Spėjama, kad JAV kongreso atstovai bus priversti pakeisti savo nuomonę, nes metrinės sistemos įvedimą diktuoją prekyba su užsienio kraštais, ypač su Bendrąja Europos Rinka.

Penki ukrainiečiai jaunuoliai, pradėję bado streiką Otavoje prieš Sovietų Sąjungos ambasados, jį užbaigė ligoninėje. Po 17 dienų ligoninėje atsidūrė paskutiniai du badautojai — ukrainietė L. Hirny ir ukrainietis A. Bander. Į jų prašymą išlaisvinti sovietų kalėjime kalinamą ukrainietį istoriką V. Morozą buvo priversta reaguoti premjero P. E. Trudeau vyriausybė. Pastarasis Sovietų Sąjungos ambasadoriui A. N. Jakovlevui pareiškė didėjančią kanadiečių susirūpinimą V. Morozovo likimu. Panašią mintį sovietų atstovams žadėjo perduoti ir užsienio reikalų ministras M. Sharp. Jis taipgi sakėsi stengsis gauti duomenų apie bado streiką kalėjime paskelbusio V. Morozo sveikatą. Ontario premjeras W. Davis pasiuntė laišką premjerui P. E. Trudeau, prašančią federacinės valdžios intervencijos V. Morozo klausimu pas sovietus.

Montrealyje Kanados pilietybę gavo seniausias naujasis kanadietis — David Cohen, 108 metų amžiaus. Jis yra žydų kilmės, Kanadon su žmona ir dviem dukrom atvykęs 1968 m. iš Maroko, kur buvo keliaujančių drabužių pardavėju kaimuose. Iš tikimybės karalienė Elzbieta jį prisiekė, padėjęs ranką ant penkių Mozės knygų. D. Cohen turi 25 anūkus ir 15 praanūkių.

E. GUMBELIS, KLB Vankuverio apylinkės pirmininkas, dalyvavęs Lietuvių Dienoje Winnipege, padaręs daug nuotraukų ir kartu filmavęs A. Nausėdas

Skautų veikla

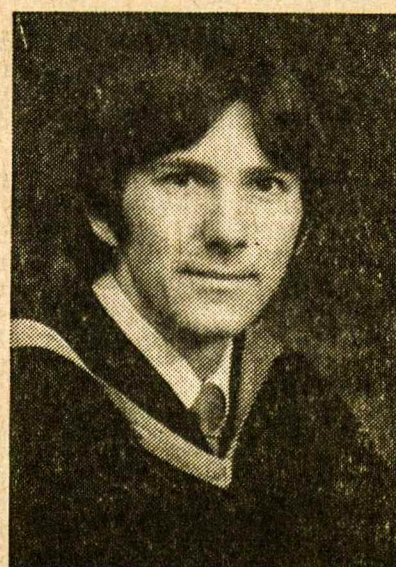
• Akademikų skautų sueiga — rugpjūčio 7 d., 7.30 v.v., skautų būkle. Kandidatai atsineša parašytas temas.

• Oficialus XII Romuvos stovyklos atidarymas įvyko po giedrų liopos 28 d. dangumi vėlių aikštėje, išsiričius jaun. skaučių, vilkiukų, skaučių, skautų ir jūrų skautų-čių draugovėms, daugiausia iš Toronto ir Hamiltono. Dalyvauja ir svečių skiltis iš Čikagos, vienas vienetas iš Detroito ir daug daugiau JAV viešnių. Vėlių pakėlimo iškilmei vadovavo Hamiltono "Nemuno" tunt. A. Stosius. Pakėlus vėliavas bei perskaičius įsakymus, bendrose pamaldose dalyvavo ir 70 "Gintaro" ir "Ažuolo" mokyklų stovyklautojų. Kanados rajono vyr. dvasios vadovas v. S. T. St. Kulbis, SJ, pamoksle priminė simboliškus 12 metų ir palinkėjo gražaus stovyklavimo. Stovyklos programa atremta į skautiškus patyrimo laipsnius, stovyklavimo technikos, sporto bei žaidimų puoselėjimą, draugovės prisilaikant bendro stovyklinio tvarkaraščio.

• XII-toj Romuvos stovyklų ūkio ir maitinimo personalą sudaro: A. Grybas — virš., p.p. Stanulienė, Sukauskienė, O. Balsienė, Šlenienė, O. Senkuvienė, Jakubickienė, Liškauskienė, Bartininkienė, Rukšienienė, Bekerienė, Cesėkienė, T. Stanulis ir I. Krasauskas.

• Vadovų "Ažuolo" mokyklai vadovavo v.s. Č. Kilulis, ps. V. Dilba ir s.v. v. sl. A. Šeškus. Veikė trys skiltys. Stovyklavo 28. Vadovų "Gintaro" mokyklai vadovavo s. L. Killulienė, sl. D. Dilbienė, ps. A. Baltakienė ir s. A. Ramanauskienė. Veikė penkios skiltys. Iš viso stovyklavo 36 sesės.

• Stovykla užbaigiama rugpjūčio 10, šeštadienį, 2 v.p.p. C. S.

VIKTORAS JUZENAS, baigęs Guelph universiteto ketverių metų kursą bakalauro laipsniu (B. Sc. honor course). Gimęs 1951 m. Oakville, Ont., ir ten baigęs pradžios mokyklą bei gimnaziją. Krepsinio žaidėjas, Vyčio klubo narys. Ketina giliai studijas tame pačiame universitete.

PLUMBING and HEATING

J. LISAUSKAS, valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus. Darbas sąžiningas ir nebrangus. 148 Westminster Ave., Toronto Metro Lic. PH. 136. Tel. 532-5191

MEDUS -

reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas Induose ar koryuose. Iš bityno: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.

Eagles Nest

Telefonas 534-0563

ČESNAKAS -

SVEIKATAU

Kaip puikus, natūralus prieskonis, česnakas šimtmečiais buvo vartojamas tūkstankuose valgių. Europiečiai vartojo česnaką daugelį metų kaip maisto, turintį natūralaus maisto savybių. ADAMS GARLIC PEARLES turi savybę grynos česnako alvos. ADAMS GARLIC PEARLES buvo parduojami per 35 metus ir patenkino tūkstankius vartotojus. Dar šandien nusipirk ADAMS GARLIC PEARLES ir pamatysite, kaip šis puikus, natūralus produktas tau patiks. Kapsulės pavaldė neturi nei kvapo nei skonio!

VITALITY

Natūralaus maisto, vitaminų, kosmetikos ir įvairių dovanų KRAUTUVE. 3288 Lakeshore Blvd. W., Toronto, Ont. • Tel. 259-8364 R. Statulevičius

Elektros rangovas

Atom Electric Co.

Atlieku visus elektros įrengimo darbus • 328 DUPONT St. • Tel. 923-7194 • Namų 766-8372 Savininkas A. CEPONIS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

ISLINGTON — BLOOR, apie \$38.000 įmokėti, didžiulis, gražus 6 kambarių vienaauštis (bungalow). Garažas su dvigubu privačiu įvažiavimu, pilnai užbaigtas rūšys su akmeniniu židiniu per visą sieną, puikus didelis kiemas, atsiremiąs į parką, šildomas vandeniu-alyva. Viena atvira 10 metų skola.

OSSINGTON — BLOOR, apie \$7.000 įmokėti, 6 kambarių mūrinis namas. 10 metų atvira skola. Zema prašoma kaina.

BLOOR — RUNNYMEDE, atskiras puikus 7 kambarių namas, 2 modernios virtuvės, 2 prausyklos, garažas su įvažiavimu, arti požeiminio traukinio. Įmokėti apie \$20.000.

BLOOR — ALHAMBRA, atskiras 11 kambarių mūrinis namas, 5 virtuvės, 4 prausyklos, visas naujai atremontuota, dvigubas garažas, gilus sklypas, netoli Lietuvių Namų, namas be skolų. Įmokėti apie \$20.000.

BLOOR — DUNDAS, visai nauji 6 kambarių kvadratinio plano, mūriniai namai, garažai su privačiu įvažiavimu, ramioje gatvėje, netoli Bloor požeiminio bei krautuvų. Bus baigti maždaug už 3 mėnesių.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

AL. GARBENIS

Namų tel. HU 9-1543

Pr. KERBERIS

Namų tel. LE 5-1584

St. Dargis namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

6% už depozitus
8¼% už taupymo s-tas
9% už 1 m. term. dep.

IMA

9% už asm. paskolas
8½% už mortgicijus

Kapitalas — aštuoni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5.000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 • Toronto, Ontario, M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, odinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor

Sąžiningas patarnavimas. Parūpiname mortgicijus perkant ar parduodant nekilnojimą nuosavybę betkuriame rajone. 102 Riverwood Parkway Telefonas Toronto, Ontario M8Y 4E9 233-5996

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

• 10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose •

Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojimą nuosavybę, mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje

1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431 Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

DANISH CUSTOM FURNITURE

BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IS BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)

Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED

25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch

Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

971 College St., Toronto 4, Ont. Telefonas: 533-4363 LIETUVIAI SAVININKAI

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

DUNDAS AUTO BODY

MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningas ir garantuotas. Lietuvius aptarnauja Jonas Jurenas 430 BATHURST ST. Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

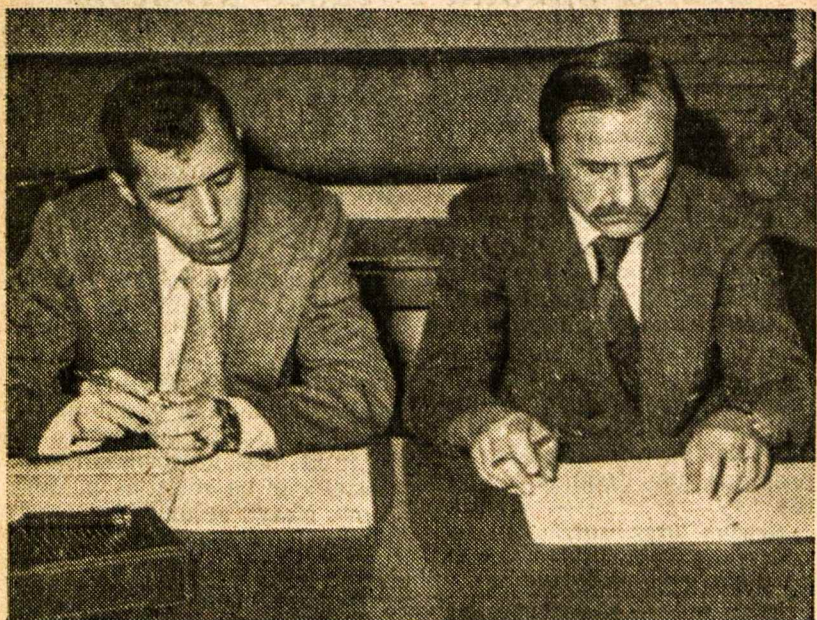

BALTIC MOVERS

VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS

BALDAI IR KT.

Vėžamas turas pilnai apdraustas Skambinti tel. LE 4-1403 30 DEWSON St., Toronto, Ont.

Cikagos lietuvių visuomenėje kilo mintis pastatyti "Laisvės liepsnos" paminklą, suprojektuotą skulptoriaus R. Mozoliausko. Nuotraukoje — J. Kulis ir R. Jakaitis rūpinasi paminklo statyba

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

PAS MONS. A. BACKI

Tęsiame toliau kun. G. Kijausko, SJ, kelionės po V. Europą išpūdžius.

Vatikane, mažiausioje pasaulio valstybėje, bet turinčioje didelę įtaką visiems, gyvena mons. Audrius Backis. Su juo įdomus pasikalbėjimas prieš kurį laiką buvo paskelbtas "T2". Kun. G. Kijauskas apšviečia, gyvenanti nedideliam kambarėlyje pačiame Vatikane. Mons. Backis dirbo Vatikano diplomatoje Turkijoje, Nigerijoje ir kitur. Dabar jo tarnyba daugiau informacinė: seka žinias iš viso pasaulio. Sekanti jo tarnyba galėtų būti patarėjo, o vėliau ir nuncio. Vatikano viršininkas geras žino, kad jaunasis monsinjoras yra lietuvis ir kad jo tėvas dirba Lietuvos diplomatoje. Tokie jo pozicijoje būdama, mons. A. Backis turi progos padėti ir lietuviams. Su mons. A. Backiu kun. G. Kijauskas praleido visą popietę.

VATIKANO RADIJAS

Lietuvių skrydžiui ten dirba kun. Vyta. Kazūnas, Kazys Lazoraitis, mons. K. Razminas, kun. dr. J. Vaišnoras, MIC. Jų darbas yra labai svarbus, nes per Vatikano radiją Lietuva atsidaro ausys į pasaulį. Klek kun. G. Kijauskui teko patirti, žmonės Lietuvoje Vatikano radijo laidų klausosi. Porą kartų prieš tai jis buvo kalbėjęs per Vatikano radiją ir po kurio laiko iš Lietuvos atėjo atsiliepimai. Radijo programos Lietuva duodamos po du kartus per dieną. Radiją ir tarnautojus išlaiko pats Vatikanas: yra darbo kambariai, studijos, naudojamos moderniausios technikos įrenginiai. Naujieji rūmai, kuriuos neseniai Vatikanas radijas persikėlė, yra tikrai modernūs. Vatikano radijų vadovauja jėzuitai. Kun. G. Kijauskui neteko girdėti užuominų, kad kas kėsintųsi lietuviškas transliacijas uždaryti. Savo paskutinio apsilankymo proga kun. G. Kijauskas išrašė 17 kalbų į Lietuvą. Jos buvo ne vien tik religinio turinio — lietuvių lietuvių veikla.

VATIKANO POLITIKA

Spaudoje ir pokalbiuose dažnai kyla klausimas apie Vatikano "Ostpolitik", kuri atrodo pavojinga kovojantiems prieš komunizmą ir įvairiais būdais siekiantiems Lietuvos ir kitų pavergtų kraštų išlaisvinimo. Iki šiol Lietuvos tikintieji religinių teisių atžvilgiu nėra pastebimai patyrę jokio palengvėjimo. Bet tai nereiškia, kad Vatikanas būtų už

miršęs Lietuvos tikinčiuosius. Daug Vatikano darytų pastangų jiems padėti mums nėra žinomos. Tai turim suprasti atsižvelgdami į faktą, kad diplomatinę veiklą nevieną galiama iš tribūnos paskelbti.

NAUJAS PAREIGŪNAS

Asmuo, kuris rūpinosi tikinčiais Lietuvoje pastaraisiais metais Vatikane, buvo prel. Montalvo. Jis birželio gale buvo išvestas vyskupu ir pasiūstas į centrinę Ameriką nunciojaus pareigoms. Į jo vietą ateina jaunas ir energingas indietis prel. Dias. Su juo kun. G. Kijauskui taip pat teko pasikalbėti. Komunizmas jam bent šiuo metu daugiau pažįstamas iš Kinijos pusės. Apie Lietuvą prel. Dias pasiryžęs kuo daugiau sužinoti. Jis labai mielai priėmė JAV LB išleista leidinį "Violations of Human Rights" ir mons. V. Mincevičiaus "Elta Press", kur į italų kalbą išversti ir paskutiniai "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" numeriai. Aplamai, prel. Dias kun. G. Kijauskui padarė gana mielą įspūdį. Tikimasi, kad su juo nuolatosis palaišys ryšį Lietuvos atstovams Vatikane St. Lazoraitis, jn. bei kiti įtakingi lietuviai.

PAS JEZUITŲ GENEROLĄ

Su jėzuitų generolu kun. E. Arrupe kun. G. Kijauskas paskutinio apsilankymo proga susitikio bei kalbėjosi kelis kartus. Tai esąs vienas veikiausių vienuolių vadovų Romoje, kur yra bene 200 vienuolių centrų. Kun. E. Arrupe pakartotinai buvo išrinktas visų tų vienuolių vadovu pirmininku. Lietuvos jėzuitų tyčia dauguma jam pažįstami: tai kun. J. Kidyskas, kun. Borevičius ir kt. Generolas labai skaudžiai išgyvena jėzuitų likimą Lietuvoje, kur, rušams okupavus Lietuvą, Lietuvos provincija negali veikti. Generolas su pagalba ir džiaugsmu sutinka kiekvieną žinią apie juos ir jų didelių pasisveitimų savo žmonėms tiek Lietuvoje, tiek Sibire. Jis taip pat atidžiai seka lietuvių jėzuitų veiklą laisvajame pasaulyje, ypatingai Čikagoje, Montrealyje, Sao Paulo ir Montevideo. Apie visą tą lietuvių jėzuitų veiklą kun. E. Arrupe yra informuojamas.

Baigdami kun. G. Kijausko, lietuvių jėzuitų provincijolo ir Jaunimo Centro direktoriaus Čikagoje, išpūdžius iš kelionės po V. Europą praejusio birželio mėnesyje, galim padaryti atskią išvadą, kad svarbieji katalikų centrų Europoje ir centriniai asmenys apie Lietuvą ir ypač Lietuvos tikinčiųjų dabartinę padėtį yra gerai informuoti ir kad mūsų nuolatinis šauksmas viso laisvojo pasaulio spaudoje ar per įtakingus asmenis neatsimuša kaip žirniai į sieną, bet pasilieka daugelio atmintyje.

LIETUVIŠKOJI SPAUDA —
• **MUSŲ TAUTINĖ ŠVIESA.**
• **Remkime ją ir skleiskime!**

Mažos kolonijos dideli darbai

Steigėjų ryžtas nugalėjo baime ir įsteigė religinį bei tautinį židinį

DANILIŪNAS

Nedaug kas iš Londono, Ont., lietuvių abejojo ta tiesa, kad parapija yra reikšmingas veiksnys kovojant už lietuviškos ugdymą. Bet vien žinojimo neužtenka — reikia turėti ir praktinę galimybę. Kol mintis steigti parapiją tapo kūnu, londoniečiai praėjo gana įdomų ir bauginantį kelią. Šiluvos Marijos parapijai įžengus į antrąjį dešimtmetį, verta žvilgtelėti atgal, kaip tie visi reikalai atrodė prieš 10 metų.

Tarp norų ir baimės

Senyvo amžiaus sulaukusiam kun. J. Danieliui 1963 m. išėjus į pensiją ir atsisakius laikyti lietuviškas pamaldas tada nuomojamoje šventovėje, buvo atsidurta ties sunkiai išsprendžiamu klausimu: kas dabar darytina? Reikia skubiai veikti, bet...

kuria kryptimi? Jauna kunigaikštienė pamaldoms (nedėkingoms kapelionų pareigoms) bus sunku, o gal net neįmanoma gauti, jei senas kunigas nepatrauks jaunimo ir todėl tikslas nebus pilnai pasiektas. Daugiau ir geresnių galimybių būtų įsteigus savo parapiją, bet... ar tai pavyks? Mintis steigti parapiją nebuvo nauja, bet tik šį kartą ji įgijo konkrečią formą. Ligi tol vis laimėdavo baimės šalininkai, pateikę visuomenei sunkiai atsakomus klausimus: kaip mes, saugelė žmonija, nupirkime keliasdešimt tūkstančių kainuojančią šventovę? O jei tai ir pavyks, sumetus stambias sumas, tai dar neviskas: jos metinis biudžetas bus kelių tūkstančių. Kur tuos tūkstančius gausime, kaip ją išlaikysime? Gi jei nepajėsimė išlaikyti, tai ne tik šventovės ir parapijos neturėsime, bet ir savo sunkiu darbu uždirbtų santaupų neteksimė — suaukotos sumos jau negrįš...

Tai labai įtikinantys išvedžiojimai, atbaidę ne vieną ir užsispyrusių optimistų. Kalkurime mėgino net lažintis, kad po metų kitų parapijoje baltų tik septyni žmonės (1963 m. neretai tiek jų ir bateidavo į lietuviškas pamaldas). Taigi, ar bus įmanoma septyniems žmonėms kasmet sumesti po kelis tūkstančius dolerių? Bet šį kartą optimistai nutarė laimėti. Bendruomenės apylinkės pirmininkas J. Butkus sukvietė 18 asmenų į bendrą posėdį, kuriame buvo išrinktas komitetas kunigui kviešti. Nutarta kviešti kun. B. Pacevičių iš Toronto ir tai atlikti pavesta J. Butkui. Reikiamus formalumus vykskupoje pavyko labai sklandžiai sutvarkyti atėjus mums ir pagalbai vysk. V. Brizgiui ir Kanados Kunigų Vienybės pirmininkui mons. dr. J. Tadaraukui. Kun. B. Pacevičius atvyko 1964 m. sausio 18 d. į Londoną ir metė labai drąsias bei ryžtingas šūkis: "Jokios kalbos apie šventovės nuomojimą. Vienintelis išeitis — steigti savo parapiją! Pinigų atsiras". Tas viliojantis užtikrinimas padarėsi ne vieną, bet visų abejonių vistikę neišsklaidė. Juk tai yra tik labai optimistiškas nusiteikimas, jokiais konkrečiais duomenimis, apskaičiavimais nepagrįstas. Rado atgarsio ir Pr. Tumoso mestas šūkis: "Dėkime po tūkstantinę, o ne šimtinę, ir turėsime parapiją". Bet... iš kampo pasigirdo ir kritikų balsai: "Kasgi tų tūkstantinių tiek daug turės? O jei kas ir turi, tai vargiai norės jų atsisakyti!"

Nors ir patys didžiausi optimistai šie tiek nuogustavo, bet vistikė šį kartą ejo pirmyn, nenorėdami nei gąsdinančios tikrovės matyti, nei kitų skleidžiamų gąsdinimų girdėti. Kada nors gi reikia leduš pralaužti, nors tai ir labai nelengvas uždavinys. Geros išeities vistikė nėra, o reikalinga verčia veikti.

Netikėtas entuziazmas

Baimė stumdami į šalį, optimistai pradėjo konkrečius žygius. Sukvieta susirinkimui ir išrinkto steigiamajam komitetui šios sudėtis: pirmininkas J. Butkus, nariai: L. Eimantas, Daniliūnas, R. Kuduikis, P. Genčius, Br. Misiūnas, A. Petrašiūnas ir J. Ordas. Komitetas įėjo, žinoma, ir pats klebonas. Laikas nebuvo gailstamas: vasario 14 d. įvyko pirmas steigiamojo komiteto posėdis, o po dviejų dienų — mums brangia vasario 16 dieną — buvo oficialiai įsteigta parapija. Sekančią dieną pradėtas vėjus lėšoms telkti. Po savaitės užpirkta buvusi anglikonų Sv. Morkaus šventovė, esanti 1414 Dundas St. E., už kurią veliau sumokėta \$25.000 grynais. Buvo pasinaudota vietos vyskupo \$15.000 paskola, o kitos lėšos paimitos iš vėjus surinktųjų. Pirmosios aukos teikė vilčių: Br. Misiūnas — \$600; po \$500 — Tumosa, J. E. Misiūnas, Genčius, Judickai, Kaveikai; po \$400 — A. P. Kisiellai, Kuduikai. Kiti aukų po truputį mažiau, bet irgi labai nuosirdžiai. Londoniečių nuotaiką ypač pakėlė kaimynų pagalba: Sv. Jono Kr. parapija Toronte, vadovaujama kleb. kun. P. Azubalio, parėmė \$2000 auką, kitos parapijos ir pavieniai asmenys — mažesniomis sumomis. Dar žymėtina torontiečių Ali-

šauskų auka \$900, už kurią įvytas didžiojo altoriaus vitražas. Buvo viena ir nežinoma aukotojo stambi auka apie \$1000. Spėjama, kad tai paties kun. B. Pacevičiaus. Už ją įsigytas gražus marmorinis didysis altorius.

Naujojo klebono uždegantais pamokslais žibėtas entuziazmas buvo padidintas pirmųjų darbų sėkmės ir pasiekė tikrai pasigėrėtiną lygį. Tai matyti ir iš vėjus rezultatų: 75 šeimų apylinkėje, padedant kaimynams, per porą mėnesių sutekta neįtikėtina \$14.434.16 suma, o po mėnesio dar \$3000. Vėjų organizuoti klebonui padėjo J. Butkus, K. Kuduikis, P. Genčius, A. Petrašiūnas ir kt.

Londoniečių entuziazmą pabrėžė dar ir kita aplinkybė, tiksliau klūtis, galėjusi sužlugdyti didesnę pastangą. Turėta tik 10 dienų gana apleista šventovė pagal archit. dr. A. Kulpavičiaus projektą iš pagrindų atremontuoti. Savanorių netrūko. Parapijiečiai dirbo dieną ir naktį, kiti specialiai paėmė atostogas ir daugelio nusteibimui... laiku savomis jėgomis maždaug užbaigė būtiniausią remontą. Rakandus užbaigė išnešioti atidarymo dienos rytą. 1964 m. birželio 14 d. londoniečiams buvo dvejetainis nuotakis diena: liūdesio — prisimenant deportacijas ir... didelio džiaugsmo — savos šventovės pašventinimas. Patalpos nesutalpino 600 svečių, o širdys — jaučiamo džiaugsmo. Gražus oras leido pasinaudoti "šventoriumi", 1963 m. gegužės 18 d. Londono vyskupas G. E. Carter applanke parapiją ir pasidžiaugė lietuvių sugebėjimais bei entuziazmu. Panašų džiaugsmą išreiškė ir veliau lankęsis vysk. V. Brizgis.

Parapija su dėkingumu įvairiomis progomis prisimena ir visada prisimins savo nuosirdžius rėmėjus, jai paaugojusius nemažas sumas pinigų ir didelį darbo valandų skaičių. Jų sąrašai buvo paskelbti dešimtmėsio proga išleistame biuletenyje ir toliau laikomi parapijos archyve. Visų čia nėra įmanoma išvardinti, nes jau yra daug rėmėjų, paaugojusių po ne vieną tūkstantinę. Gal vis dėlto paminėtinas past svarbiausias mecenatas — lėšų telkimo skyrus, vad. J. Butkus, per 10 metų parapijai paaugojęs apie \$20.000 ir dar stambesnę sumą lietuviškai veiklai bei šalpai. Tiek parapiją, tiek ir veiklą nuolat nuosirdžiai rėmė ir K. L. Kat. Moterų Draugijos Londono skyrius, vad. I. Daniliūnienės.

Iš par. komiteto ypač du žymėtinai: pirmasis — steigiamasis, vad. pirm. J. Butkus, nugalėjo visas kliūtis bei parapijai padėjo stiprius pagrindus, ir priešpaskutinis, vad. pirm. Br. Misiūnas, atlikęs didelius darbus ir labai sustiprinęs parapijos pasilėjusius finansus. Br. Misiūnas, A. Kuduikis ir P. Jokašas pašventė parapiją nepaprastai daug darbo valandų. Jiems parapija tapo lyg ir antra tarnyba. Dabartinis komitetas, vad. pirm. A. Petrašiūno, irgi tęsia to buvusio komiteto vykdytus didelius darbus, tiems paminėtiems ir kt. nuosirdžiai talkinant.

Londoniečiai yra dėkingi ir lietuviškajai spaudai, ypač "T. Žiburiams" už parodytą ypatingą palankumą parapijos kūrimsi dienos. Be anksčiau išvardintų dar tenka atskirai paminėti vieną mums labai nusipelnusį asmenį, būtent, K. L. Kunigų Vienybės pirmininką monsinjorą dr. J. Tadarauką, kuris niekad nebėgo nuo problemų, bet visada stengėsi jas kuo geriausiai iš-

spręsti. Per visą 10 metų jis visada surasdavo galimybę pas mus atvykti, kada tik turėdavo kokių rūpesčių. Parapija Jums, monsinjore, už tai yra labai dėkinga.

Ar pasiteisino viltys?

Po 10 parapijos gyvenimo metų ne vienas gali paklausti: ar buvo verta dėti tokias dideles pastangas parapijai steigti? Ar pasiteisino viltys ir ar išsisklaidė baimė? Masė niekada nėra visiškai vienos nuomonės, bet, manau, nedaug teatsiras tokių, kurie suabejotų tuo, kad lietuviška veikla Londone ypač suklestėjo po to, kai buvo įsteigta parapija. Organizacijų skaičius padvigubėjo, o ir anksčiau buvusių veikla žymiai pagyvėjo. Anksčiau veikė Bendruomenės apylinkė, lituanistinė mokykla ir skautai, o su pertraukomis reikėsi choras, kvintetas, taut. šokių grupė, vaikų vaidybos grupė ir kt. Vos parapijai įsistėjus, gimė naujos, pajėgios, pastovios ir intensyviai veikiančios organizacijos: K. L. Katalikų Moterų Londono skyrius, jaunimo ansamblis "Baltija", sporto klubas "Tauras" ir pagaliau pati svarbiausia organizacija — Londono lėšų telkimo skyrus. Atgaivintas parapijos choras, su pertraukomis veikė vaidybos grupė ir prieš trejetą metų įsteigė ir ryškiai pasireiškė žinomas "Rasos" kvartetas, dabar išleidžiantis savo plokšteles. Taigi, parapijos kriedas yra dalies užskaityti ir paminėti organizacijų lietuviškame bare pasiektus laimėjimus, kurie daugelį yra žinomi iš "T. Žiburių" puslapių. Ne vienas gal pasakys, kad viena parapija viso to nebūtų padariusi, jei organizacijų priešakyje nebūtų atsistoję energingi ir pasižavėję veikėjai. Tai tiesa, bet jie turi tiktis su tuo, kad yra teisinga ir kita medalis pusė: jei parapija būtų nesudariusi sąlygų žmonėms viename branduolyje išsilaikyti ir laisvai, net be atlyginimo, patalpomis norimu laiku naudotis ir po jos sparnais lėšas telkti bei visuomenėje reikštis, — gal ir tų veikėjų būtų mažiau teatsiradę. Likusiųjų užsidegimams veiklai greit būtų išblėsus, kai jie būtų ir toliau turėję tęsti kampininko nedalia, kraustantis iš vieno patalpų į kitas, kiekvieną sykį renkantis naują vietą ir laukiant elės, kada kas malonės koki rūšį užleistų. Parapija buvo lyg tautinė tvirtovė, sulaukanti svetimus vėjus. Jos viduje ruseno ne tik šventoji-religinė ugnis, bet ir tautinė. Todėl dauguma nesuabejos, kad ir ją sudėtos viltys parapijai steigiant pasiteisino, lietuviškos ugdymas jos dėka žymiai palengvėjo, o neišsilikimo baimė žymiai sumažėjo. Dabartinis biudžetas yra dukart didesnis už numatytąjį parapijos steigimo metu ir vis dėlto dar nebankrotuojame. Su nuosirdžiu aukotojų ir lėšų telkimo skyrus pagalba neblogai išsiverčiame. Taip pat ir šventovės patalpos tebėra gražiai užpildomos maldininkų, o apie sumenkėjimą ligi septynių žmonių pamaldose niekas jau nebeapgalvoja. Kol kas parapija beveik visais atžvilgiais stipriai laikosi. Vyresniajai kartai išskritus iš jos rėmėjų gretų, sąlygos, žinoma, gali pasikeisti, ypač tuo atveju, jei lėšų telkimo skyrus jos nebegalėtų paremti. Kol kas džiaugiamės parapijos egzistencija ir linkime jai ilgai išstovėti.

KAM RŪPI LIETUVISKIEJI
Reikalai išeivijoj, tam rūpi
ir LIETUVA — jos
laisvė, gerovė ir ateitis

SKAITYTOJAI PASISAKO

AŽUOLO KELMAS KARAVANE

Lietuviai pasižymi apetitu. Turėjom progos palyginti save su kitais, dirbdami su įvairiais žmonėmis, kai buvom nauji imigrantai Kanadoje. Merginoms, dirbusioms pirmuosius sutarties metus privačiose šeimose ar ligoninėse, nekarta tekdavo raudonuoti ir susilaukti priekaištų iš bendradarbių. Reikėjo net slėptis valgant antrą porciją. Jaunoms moterims visada atrodė, kad yra daug "inteligentiškesni" skūstis menku apetitu nei girtis dideliu. Bet tais laikais gerokai išalkusios karo metu geras maistas žadino tokį apetitą, kad užsimiršo ir stalo etiketas.

Kitą dieną buvo su vyrais — jie nesigėdavo prašyti po 5-6 "porcijas" ar pustuzinio kiaušinių, kuriuos bemažai sudorodavo ir dar dvigubai desertu užsidargiuodavo. Miško darbas atvažiavę pirmąsias savaites tiek daug valgėdavo, lyg kad dalyvautų "ėdumo" varžybose. Ne vienas prašalaitis su baime žiūrėdavo, ar nesprogs kurio nors "duonmaišio" (suvalkietiški išsireiškus).

Lietuvės pasižymi ir maisto gaminiu. Tai ypač buvo matyti Torontautybių savaitėje — Karavane. Vienas kanadietis, kuriam nekarta teko su lietuviu valgyti prie vieno stalo ir stebėjęs jų apetitą, sakė nesistebėjęs Karavano stalu, apraustu kepalais baravykais, spurgom, žagareliais, tortais, raguoliu. Vartiniai "cepelinai" ir dešros su kopūstais taip pat turėjo pasisekimą. Bet vienas nepaprastos išvaizdos kepiny nusteibino visus — tai lietuviško azuolo "kelmas" (20 svarų pyragas) su šaknim, samanom, margakopurėm musmirmė ir net miško "vabalais". Be to, šalia gulėjo didelė "beržo šaka", baltą tošimi ir rudais diržuokais apdengta. O kitoje pusėje "kelmo" — pūtinėlė graži lankele, pilna miško uogų. Visa tai buvo iškepta. Publika ne tik stebėjosi tuo kulinariniu "šedevru" — ji sustojo į eilę su lėkštėmis, nes tokio meno negalima vien akimi išmatuoti. Ji galima pilnai įvertinti tik tada, kai perima per viršininko "aparata".

Ta vakarą "Vilniaus" paviljono stalas buvo jdomiausias ir turtingiausias, nes jį paruošė Toronte neseiniai išskirusi jūrų šaulių grupė "Baltija". Pačios šaulės moterys ir aptarnavo pasipuosisius savo tamsiai mėlynomis uniformomis.

Tų "beržinių" pyragų "skulptorė" buvo taip pat "Baltijos" kuopos šaulė Anelė Gataveckienė. Ji turėjo Karavano lankytojus aprūpinti kepimo receptais — toks didelis susidomėjimas buvo.

Raguolis taip pat buvo įdomus, nors išvaizda nelabai imponuojanti.

Pardavėjos aiškino, kad tai senovės laikų vestuvinis pyragas. Iš tikrųjų gi vestuvių tradicinis pyragas yra karvojumi vadinamas. Tai svocios keptas saldus pyragas, imponuojantis savo didumu. Ragulis greičiausiai yra skolinys iš kaimynų vokiečių. Mūsų kaimo moterys jį iškepėdavo labai raguotą ir tikrai vertą pasigėrėjimo. Publiškai buvo aiškina mas įdomus raguolio kepimo būdas (sukamas, kaip jautis ant įješmo). Reikėjo kam nors tą vakarą susiprasti ir visą kepimo meną nufotografuoti. Būtų susidomėję ir vietiniai dienraščių reporteriai. Mes ne mokame progų išnaudoti, pasigarsinti kuo sugebame, kai tuo tarpu kiti išreklamuoja visokius niekus.

Griovelis

ISKŪRIMO PROGA

Redaktoriai, administratoriai ir visi nuo pirmojo iki paskutinio, būkite pasveikinti su iskurimu naujoje vietoje. Atrodo, visi esate tuo persikraustymu laimingi. Gavote šiek tiek išvėdinti savo "staličius". Tai, žinoma, paprastai daugiausia taikoma redaktoriui, kuris visus geresnius ir vertingiausias dalykus "jarkercuoja" į savo budėgnį staličią. Geriausi linkėjimai visems, gi priedas "T. Žiburiams" — čekis \$150.00.

Kun. V. Stankūnas

Red. Gerai, kad šalčiai pratusėjo, bet liūdniau, kad leidėjų išdaz ištuštėjo. Dėlto Jūsų dovana šiuo momentu ypač vertinga. Ačiū Jums.

ŠYPSENOS

Medikas ir dailininkas

Vokiečių dailininkas Maks Lieberman tapė medicinos profesorius portretą. Profesorius jam pareiškė, kad dėl laiko stokos tegalėsias pozuoti du kartus. Dailininkas stengėsi jį įtikinti, kad dviejų kartų nieku būdu nepakanka.

Man, pavyzdžiui, nustatyti diagnozę pakanka pacientą apžiūrėti tik vieną kartą, — pasakė profesorius.

Taip? — atsiliepė dailininkas, — bet jei tamsta suksytai, tai laidotuvių direktorius tamsos klaidos nekabina ant sienos, o mano klaidos įrengtos kabinamos ant sienos.

Vaikų auklėjimas

Kartą girtos išminčius Apuokas paklausė Gegutę: — Kaip jūs auklėjate vaikus? — Neakivaizdiniu būdu, — atsakė ši ne nemirkintelėjusi.

Parinko Pr. Ališ.

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(k a m p a s Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume nesukubdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757 Namų telefonas 278-4529

FRANK BARAUSKAS Limited REALTOR

3828 Bloor Street West, Islington, Ontario
231-6226

- Didelis namų pasirinkimas Islington, Mississauga ir užmiesčiuose
- Finansuojame įmokėjimus, sudarome naujus mortgicijus
- Perkame ir parduodame mortgicijus
- 10 asmenų pasirašę jums patarnauti

INSURANCE W. G. Dresher Insurance ir Frank Barauskas Insurance Agency Ltd.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DREŠERIS

- Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 • 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS

S. BROGOWSKY, O.D.
412 RONCESVALLES AVE.
(prie Howard Park Ave.)

Kabineto tel. 531-4251
Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Seštadieniais nuo 10 v. ryto iki 4 v. p.p.

Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. TREČIADIENIŠIAS uždaryta.

INSURANCE

Namų — Gynybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883

35 Landron Cres., Weston, Ontario

DRAUDA Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Tel. 535-1258

• — UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU — •
• — NEMOKAMAS PRISTATYMAS — •

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2227 DUNDAS STREET W., Visais kelionių reikalais
TORONTO, ONTARIO betkur pasaulyje skambinti

M6R 1X6 tel. 533-3531

TORONTONT

Anapilio žinios

— Naujasis klebonijos telefonas Anapilyje: 277-1270.

— Anapilio statybai aukėjo \$350: dr. V. A. Mickus (2,500), Renfrew, Ont.; \$300: Z. M. Laurinavičiai (\$1,500), Hamilton, Ont.; po \$100: J. Dragašius ir N. N.; paskolino po \$2,000: Z. M. Laurinavičiai ir S. O. Kiršinai. Geradariams nuosirdi padėka.

— Praėjusį šeštadienį Sv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje palaidoti: a.a. Antanas Sapijonis ir a.a. Kazimieras Jasy-Jasevičius. Velionis artimiesiems nuosirdi užuojautą.

— Anapilio didžiosios salės nuomos paklausa yra didelė. Jau daugiau kaip pusė šeštadienių 1975 m. yra užimta.

— Sveikiname Joną Kazlauską, atšventusį 70 m. amžiaus sukaktį.

— Pamaldos: šį šeštadienį 10 v.r. (metinės) už a.a. Jokūbą Beinorį; sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Praną ir Anelę Vaserius, 11 v.r. už a.a. Viktorą Dobbs-Dobrovolskį.

A.a. A. Sapijonis palaidotas rugpjūčio 3 d. lietuvių kapinėse. Lietuvoje velionis buvo karininkas, baigęs vieną paskutiniųjų mūsų karo mokyklos laidų. Išėvijoje visą laiką gyveno Toronte, plačiai reikšdamasis Prisikėlimo parapijos veikloje, ypač remdamas Aušros sporto klubą. Paliko žmoną Bronę, katalikių moterų veiklę, dukterį Aušrą, sūnų Algį ir daugelį giminių. Šio nuosirdaus ir labai kuklaus lietuvių, laidotuvėse, nežūrint ilgojo savaitgalio, dalyvavo labai daug žmonių. Koncelebracinės Mišias laikė ir j. kapinės palydėjo specialiai iš Niujorko atvykęs Tėvas Paulius, buvęs Aušros klubo vadovas ir Sapijonių šeimos draugas. Iškilmingom laidotuvėm vadovavo H. Stepaitis. Atsiveikininimo kalbas kapinėse pasakė A. Rinkūnas — draugų vardu, E. Slekyš — žemaičių Kunigaikščio Butegidžio pulko karių vardu. Po laidotuvių pietūs įvyko Prisikėlimo salėje. Jų metu A. Stepaitienė paskaitė velionies ginklo draugo Stalioračio specialiai parašytą jautrų atsišveikinimo eilėraštį.

A.a. Jonas Petkūnas, 70 m. amžiaus, atvykęs iš Čikagos aplankyti brolio Bernardo Petkevičiaus Port Credit, Ont., mirė nuo širdies smūgio rugpjūčio 3 d. apie 3 v.p.p. Laidojamas šį šeštadienį, 10 v.r., iš Prisikėlimo šventovės lietuvių kapinėse. Velionis paliko Lietuvoje žmoną, tris dukras ir sūnų. Jo brolis Bernardas šiuo metu gydomas Mississauga ligoninėje.

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji jūdėsiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. **B. NAUJALIS, R.M. N.P.T. R.N.A.** Natūralaus gydymo specialistas, 460 Roncesvales Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

STUDENTUI LIETUVIUI (gali būti du iš vienos šeimos), studijuojančiam šiais metais Toronto universitete (tik ne Yorko) išnuomojama patalpa Etobicoke rajone su baldais ir atskiru įėjimu. Geras susisiekimas. Salygos — ramaus būdo tautietis. Kaina \$70 į mėnesį. Rašyti: J.P., 53 Wareside Rd., Etobicoke, Ont. Tel. 621-1590.

ISNUOMOJAMI 2 kambariai ir virtuvė su atskiru įėjimu arti požeiminio. Skambinti tel. 537-7330.

SESIŲ KAMBARIŲ VASARNAMIS ant Nottawasaga upės—Ox-Bow Park Road. Sklypas 80'x300'. Visi patogumai. Pastogė žvejoti ir žuvų rūkykla. Privatus paravimas. Skambinti 1-705-429-2932, Wasaga Beach, Ont.

AR SUINTERESUOTAS vyras arba moteris padaryti karjerą "Real Estate" srityje? Malonus darbas. Atlyginimas toks, koks dera profesionalui. Gerai žinoma ir sparciai auganti įstaiga. Skambinti Valterui Drešerini tel. 233-3334 arba 231-2661, Frank B a r a u s k a L d., Realtor.

SPRINGHURST VASARVETĖJE šalia "Victor's Pro-Hardware" atidaryta nauja maisto krautuvė. Lietuviai savininkai.

ISNUOMOJAMAS trijų kambarių ir virtuvės butas su atskira prausykla. Pagaudaujami pensininkai. Tel. 535-0513 (nuo ryto iki 2 v.p.p.).

ATLIEKU VISUS NAMŲ DĄZYMO DARBUS — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 535-2581 (klausti Joe).

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

FOTOGRAFIAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Taryvų tel. 767-4737.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Rugpjūčio 3 d. iš mūsų šventovės buvo palaidotas Antanas Sapijonis, daug pasidarbavęs mūsų parapijos steigimo metu. Žmonai, sūnui, dukteriai bei visiems artimiesiems reiškiamė gilią užuojautą.

— Rugpjūčio 10, šeštadienį, 10 v. r. iš mūsų šventovės bus laidojamas Jonas Petkūnas, atvykęs iš Čikagos aplankyti savo brolio ir čia staiga miręs. Pašarvotas Turner a. Porter laidotuvių namuose. Maldos juose bus ketvirtadienį ir penktadienį 8 v.v. Velionies broliui Bernardui Petkevičiui ir visiems artimiesiems mūsų nuosirdi užuojautą.

— Prašytos paskelbti Mišios: šeštad., 8 v. — už Mariją Stukienę, užpr. Antano Stukio; 9 v. — už Silvestrą ir Oną Daillidavičius, užpr. Anelės Dailidaitės; sekmad., 8 v. — už Onos ir Povilo Agurkių sielas, užpr. Br. Agurkio; 9 v. — už Elzbieta Blažionienę, užpr. D. Asevičienės; 10 v. — už Juozą Martinaitį, užpr. S. Martinaičio; 11.15 v. — už paratorą Dobbs-Dobrovolskį.

— Kun. Augustinas Simanavičius praėjusį sekmadienį lankė Romuvos skautų stovyklą; vakare laikė šv. Mišias Waubushene apylinkės lietuviams.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Su šiuo sekmadieniu, rugpjūčio 11 d., 9.30 v. ryto, prasideda reguliarios pamaldos Toronte bei normali parapijinė veikla. Sekmadienio mokykla prasidės rugsėjo 8 d.

— Mūsų ligoniniai: Gen. Hospital Toronte: Urtė Jankutė; Sv. Juozapo ligoninėje — Ona Langienė; po operacijos namuose — Julius Grimas; Collingwood ligoninėje — Marytė Marcienė; Wasagoje — Endrius Buntinis. Prisiminkime juos mūsų maldose.

— Kunigo Žilinsko telefonai: raštinės 483-4947, namų 277-2148.

Lietuvių Namų žinios

— LN gavo naujus valytojus. Praėjusį savaitgalį džiūvo naujai išvalytos žemutinės salės grindys. Dėlto sekmadienio popietė įvyko baro patalpose, kurios yra mažesnės už žemutinę salę ir atrodė perpildytos. Į LN popietę atsilankė svečiai iš Niujorko, Filadelfijos, Čikagos, Montanos ir kitur.

— LN vakariene valgo 15-25 asmenys. Tas skaičius mažai keičiasi. Jei, pasibaigus atostogoms, vakarieniaujančių skaičius padidėtų, gal verta būtų ruošti vakarienę iš tų metų. Vakarienė duodama nuo 5-8 v.v.

— Kad lietuvių visuomenė būtų išsamiau painformuota apie LN veiklą, valdyba nutarė š.m. rugsėjo 22, sekmadienį, 3 v.p.p., suaukšti informacinį susirinkimą. Apie tai bus smulkiau pranešta spaudoje.

— LN bingo stiprėja. Atrodo, kad lankytojų skaičiaus vidurkis yra virš 750 asmenų ir turi stiprią tendenciją didėti, nes atskirais atvejais buvo per 900 asmenų.

— Jaunimas sako, kad jiems patogiausias šokiams yra penktadienio vakaras. Dėlto LN valdyba svarsto penktadienio bingo nukelti į kitą kurį savaitės dieną.

— LN vis dar reikalingos nuolatinės virtuvės valytojos. Tuo reikalaujama suinteresuotos prašomos kreiptis į LN raštinę arba telefonu 533-9030.

— Atostogų metu LN paskolos laktų pirkimas sumažėjo — dar yra apie \$15.000 vertės neįsparduoti. Jų greitas išpirkimas yra svarbus, nes rangovai baigia sutvarkyti darbo trūkumus. Jiems reikės sumokėti sulaukytus pinigų. Visi lietuviai prašomi likusius LN paskolos laktus neatidėliojant išpirkti. Mažiausia paskolos laktų suma yra \$200. Už paskolos laktus mokama 8% palūkanų. Praėjusią savaitę LN paskolos laktų nupirko Juozas Dragašius už \$400.

— Kad LN būtų visų lietuvių namai, nuolat reikalingi nauji nariai. Dabar LN turi apie 1150 narių. Tą skaičių reikėtų tuoju bent padvigubinti.

— Šią savaitę LN nario įnašus įmokejo Agis Augustinavičius \$100, A.B. \$100, Petras Kairys \$75. V-ba

A. Firavičius, Tautos Fonodo Toronto apylinkės atstovybės pirmininkas, per atostogas savo automobiliu aplankė daugelį tautiečių, gyvenančių Ontario provincijoje. Visur jis buvo maloniai sutiktas ir surinko nemažai aukų Tautos Fondui, kuris finansuoja Letuvas laisvinimo darbą.

Sol. V. Verikaitis, hamiltoniško mergaičių choro dirigentas, baigė ruošti savąjį "Aidą" koncertinei kelionei Europoje. Liepos 31 d. Hamiltono "Court-yard" salėje surengė koncertą kitiataučiams ir davė programą, kurią atliks keliuos Europos miestuose. Koncerte dalyvavo apie 200 asmenų.

V. Verikaitis išskrido Britanijon rugpjūčio 7 d. Už savaitės išskris ir "Aido" choras, pasiropšęs koncertams.

P A D Ė K A

A+a Sofija Augaitienė

mirė 1974 m. liepos 10 d., palaidota liepos 13 d. Toronto lietuvių Sv. Jono kapinėse.

Nuosirdžiai dėkojame už gražias laidotuvų apeigas bei Mišias: Prisikėlimo parapijos klebonui Tėvui Augustinui Simanavičiui, kun. Antanui Prakapui ir kun. Jonui Stoškevičiui; už vargonavimą — kun. Broniui Jurksui, už giedojimą — solistui Rimui Strimačiui ir Prisikėlimo parapijos chorui; visiems giminėms ir draugams, užprašiusiems šv. Mišias, atsiuntusiems gėles, pareiškusiems užuojautą žodžiu, raštu, spaudoje ir per radiją; visiems dalyvavusiems laidotuvėse.

Nuliūdę: vyras **Kazimieras Augaitis**
duktė **Gajutė Budrienė** su šaima
sūnūs — **Danielius, Justinas** ir
Antanas Laurinavičiai su šeimomis

Mylimai mamytei, uošvei ir senelei

a.a. TATJANAI KATELIENEI

mirus, dukterį NINĄ ŠAPOČKINIENĘ su šeimą

šioje liūdesio valandoje nuosirdžiai užjaučiame ir

kartu liūdime —

Br. ir Iz. Stasiuliai

Mielai Mamytei

Marijai Juzukonienei

Lietuvoje mirus, sūnui IGNUI su šeimą ir jo artimiesiems jų liūdesio valandoje reiškiamė nuosirdžiai užuojautą ir kartu liūdime —

O. ir A. Skrebūnai

A. ir J. Dauginiai

I. ir V. Dauginiai

A + A

Antanui Sapijoniui

mirus, žmoną, dukrą, sūnų, gimines ir jų šeimas liūdesio valandoje nuosirdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Natalija, Stasys, Jonas Uogintai

A + A

Antanui Sapijoniui

mirus, jo marčią ROMA, sūnų ALGĮ bei kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučiame gilaus skausmo valandoje —

"Atžalyno" šokėjai, mokytojai ir tėvų komitetas

A + A

Antanui Sapijoniui

mirus, jo žmoną — mielą valdybos narę BRONĘ, šeimą ir artimuosius nuosirdžiai užjaučiame —

KLK Moterų Draugijos Prisikėlimo parapijos skyriaus valdyba ir narės

A + A

Mylimai MOTINAI

Toronte mirus, Medžiotojų ir Žūkautojų Klubo "Tauras" direktorių DANIELIŲ LAURINAVIČIŲ ir jo artimuosius nuosirdžiai užjaučia —

Klubo direktorių taryba ir nariai

Lietuvaičių kvartetas "Aušra" iš Windsor, nekartą koncertavęs "TZ" spaudos baliuose Toronte, š.m. rugpjūčio 15 d. išskrenda koncertuoti į Pietų Ameriką. Argentinos lietuvių laikraštis "Laikas" liepos 25 d. laidoje išspausdino platoką informaciją apie kvartetą ir idėjo nuotrauką, padarytą St. Dabkaus "TZ" parengime. Pagal minėtą informaciją, pirmas kvarteto koncertas įvyks rugpjūčio 18 d. SLA salėje Buenos Aires mieste Argentinoje. Koncertą rengia Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Taryba. Po to kvartetą vyks į Urugvajų ir Braziliją. Jų sudaro: Nijolė Giedriūnaitė, Aldona Tautkevičiūtė, Rūta Čerškutė, Dana Kozulytė, akordeonistė — Kristina Puidaitė. Jos visos, išskyrus D. Kozulytę (gimusi Vokietijoje), yra gimusios Kanadoje. Kvarteto vadovė — Valė Tautkevičienė. Visoms linkime geriausios sėkmės!

"Ford News" 1974 m. 5 nr. paskelbė imonės vadovybės paskirtas stipendijas šešiem mokiniams, šiemet baigusiem gimnazijas. Jų visų tėvai yra "Ford" įmonių darbininkai. Stipendininkų tarpe yra Stasys Dubickas, 19 m. amžiaus, baigęs Lord Elgin gimnaziją Burlingtone. Jis ketina studijuoti mediciną McMaster universitete Hamiltone. Minėtieji šeši stipendininkai atrinkti iš 13 semifinalistų, o pastarieji — iš 68 mokinių, padavusių prašymus. Juos svarstė specialii komisija, sudaryta iš universitetų atstovų.

Pėsti iš Toronto į Wasagą. R. Namikas su dviem sūnūmis — Simonu (9 m.) ir Juozu (8 m.) liepos 11 d. užbaigė kelionę į Wasagą, kurią pradėjo praėjusiais metais. Pernai jie nuėjo pirmą dalį kelionės iki Orangevillės, o šiemet — antrąją iki Devil's Glen (10 mylių už Wasagos). Šie keleiviai nesinoudojo jokia kita transporto priemone, išskyrus kolas. Nešėsi kuprines — maistą ir kitus reikmenis. Kad keliaivimui nekludytų autovežimiai, buvo pasirinktas "Bruce Trail" pėsčiųjų klubo pravaistas kelias nuo Niagara Falls iki Tobermoro. Juo p.p. Namikai nuėjo iš viso 75 mylias per 7 dienas. Prieš tą žygį buvo susitarta su keliais tautiečiais, gyvenančiais Toronte ir Wasagoje, kad jie mokės tam tikrą sumą už kiekvieną nueitą mylą. Surinkti pinigai bus perduoti Tautos Fondui. Kas norėtų šią progą mokėti už nueitas mylias, gali skirti sumą įteikti tiesiai Tautos Fondo Toronto apylinkės atstovybės pirm. A. Firavičiui (6 Constance, Toronto, Ont. Tel. 535-9864). Pažymėtina, kad jauna p.p. Namikų šeima jau kelinti metai priklauso pėsčiųjų klubui ir yra atliksiu jau daug kelionių.

"T. Žiburių" skaitytojai, atsiliepdami į leidėjų rūpesčius, persikėlimo išlaidoms padengti atsiūnia savo paramą. Praėjusią savaitę aukėjo \$30: Kazė Gilmanienė iš Toronto; po \$25: Zigmąs Laurinavičius iš Hamiltono, dr. Jonas ir Bronė Baltrušaičiai iš North Bay; \$21.50: dr. A. Matukas iš Elmvale, Ont.; \$20: Teodoras Blinstrubas iš Čikagos; \$15: Prima ir Bronius Sapliai su šeima; \$10: Petras ir Izabelė Simanuskai iš Hartfordo.

Svečiai ir viešnios. Naujoje vietoje "T. Žiburių" praėjusią savaitę aplankė viešnios ir svečiai iš JAV ir Vokietijos. Kun. Jaraška, dirbas Filadelfijoje, Sv. Jurgio lietuvių parapijoje, automobiliu aplankė visą eilę Kanados lietuvių kolonijų. Vaziuodamas į Hamiltoną, užsuko Anapilį. Čia užsiprenumeravo "TZ" ir papasakojo apie lietuvių gyvenimą Filadelfijoje. Be kitko, Sv. Jurgio parapijoje įvestos lietuviškos pamaldos 9 v.r. — Augustas Paškonis iš Čikagos su žmona, aplankė Toronto lietuvių institucijas ir Anapilį, neaplenkė ir "TZ" — juos ne tik aplankė, bet ir užsiprenumeravo. Kartu su juo lankėsi ir Teodoras Blinstrubas iš Čikagos su žmona. Jis yra uolus visuomenės veikėjas, dalyvaujantis VLIKo, Bendruomenės, ALTos ir Tautinės Lietuvių Sąjungos darbuose. Kaip "TZ" skaitytojas, domėjosi naujomis laikraščio darbo sąlygomis. Iš Hartfordo lankėsi Petras ir Izabelė Simanuskai (ramovėnų pirmininkas), Juozas ir Agnietė Thomas (L. Piliečių Klubu pirm.), iš New London, Conn., Jonas ir Pranė Jasai, lydimi torontiško Simo Barčaičio. Iš South Bend, Ind., buvo atvykęs "TZ" bendradarbis prof. A. Tyruolis-Sėlplaukis. Lydimas Kazės Gilmanienės ir Bernardo Naujalo aplankė Anapilį ir kitas lietuvių institucijas. Iš V. Vokietijos atostogų progą lankėsi Evelina Ruginienė, Angelė Strupinienė su sūnūmi Morkumi. P. Pranaičio lydimos apžiūrėjo Anapilį ir "TZ". Iš North Bay savaitgaliai buvo atvykę dr. Jonas ir Bronė Baltrušaičiai. Kartu su dr. Josiuku ir p. Josiukiene lankėsi Anapilyje pamaldose ir "T. Žiburiuose". Čia, su kitais lankytojais, išgijo knygu.

Lietuvių amfiteatras — tokia antraštė išspausdintas reportažas "The Mississauga Times" savaitraštyje liepos 31 d. Jos autorė Kristina Jones, gyvenanti prie lietuvių kapinių, susidomėjo jų kopyčia, padarė porą nuotraukų, aplankė "TZ" redakciją ir iš surinktu duomenų parašė reportažą. Štai jos išpūdžiai: "Atrodo kaip vieta, kur atžekai aukotų žmones savo apeigų metu. Vienintelis dalykas, kuris tam prieštarauja, yra aplink išmėtytos alaus bonkos. Tai amfiteatrinio pobūdžio statyns, kuris iš tikrųjų yra bestogė lietuvių kopyčia. Suprojektuota architekteto Walter Liackas, pastatyta 1966m. garbei mirusių už žmogaus teises ir Lietuvos laisvę. Kopyčia esanti bestogė, kad po atviru dangumi pamaldų metu gyvieji ir mirusieji galėtų būti kartu. Žemės pylime padaryti laiptai lanko pavidalo, kad žmonės galėtų dalyvauti apeigose. Virš kopyčios esą stovi Laisvės pirmininkas su vitražu ir pylime įrengti laiptais. Stogas esą dengia tikrai altorių nuo lietaus. Kai jis nenaudojamas, būna uždarytas geležiniais vartais. Čia dukart į metus būna pamaldos už mirusius. Prieš keletą metų čia įvyko specialios pamaldos už Romą Kalantą, kuris susidegino Lietuvoje, protestuodamas prieš rusų okupaciją. Tikimasi, kad ateityje šiame amfiteatre galės būti rengiami festivaliai bei koncertai. Tai puki vieta tokiems dalykams. Vandiniai, atrodo, mėgsta šią vietą, kaip matyti iš primityjų alaus bonkų. Kol parapijos centras buvo Toronte, sunku buvo prižiūrėti. Jam persikėlus Mississaugon, bus lengviau. "Modernus, išpūdingas kompleksas netoli kopyčios ant septynių akrų žemės jau pusiau baigtas. Įrengta Sv. Jono salė, klebonija ir "T. Žiburių" patalpos. Netrukus namotama pastatydinti šventovė ir poilsio namas. Visas kompleksas pavadinamas Anapilium, o parapija — Lietuvos kankinių vardu". Prie reportazo pridėtos nuotraukos matyti kopyčios vitražas iš vidaus ir išorės.

Iš Seinų trikampio gautas laiškas "TZ" redakcijai, kuriame išreiškiamas nuosirdi padėka p. Pečiulienei už dovanas ir jos darbą praieityje tose srityse. Seniau jį ilgus metus dirbo Sv. Kazimiero draugijų sekretore, dalyvavo vaidinimuose, atlikdama sunkias roles, dainavo scenoje. Ir dabar ten ją visą gražiai prisimena. Jos vyras Povilas taip pat gražiai darbavosi. Jų sūnus Vytautas gyvena Toronte ir uoliai dalyvauja lietuviškoje veikloje talkindamas įvairioms lietuvių organizacijoms.

Meno paroda rotušės aikštėje

Jau trylikta kartą Toronto rotušės aikštėje surengta meno paroda, kurioje atstovautos įvairios meno šakos: tapyba, skulptūra, keramika, rankdarbiai ir kitos. Parodoje dalyvavo apie 400 įvairių menininkų su savo darbais. Globojo garbės komitetas, kurį sudarė Mrs. G. McGibbon — Ontario gubernatorė, W. Davis — Ontario premjeras, P. Godfrey — Toronto miesto tarybos pirmininkas ir D. Crombie — Toronto burmistras. Parodos komiteta sudarė 15 asmenų, o vertintojų — 8. Už vertingiausius kūrinius paskirtos 9 premijos 100 - 1.000 dolerių vertės.

Gražus oras atitraukė daug lankytojų, nors atidarymo kalbų klausės mažą grupelę.

Plačiau buvo atstovaujama tapyba. Paveikslų išstatyta labai daug ir įvairaus dydžio, bet vertingiausi. Išpūdingesni buvo šių meninkų paveiksai: H. Kolber — vaizdai, sodybos ir kt.; D. Jean — jūrų, miškų vaizdai; J. Zitman — gražūs įvairaus dydžio paveiksai; K. Kiczek — miškai, sodybos, portretai. Nuostabu, kad gražių paveikslų kainos siekia iki \$300, o menkų — iki \$500. Vienas pastarųjų vaizdavo seną sandėliuką, prie kurio kiurškojo kelios senos metalinės statinės.

Buvo ir akvarelės paveikslai, bet jie mažiau išpūdingi. Foto skyriuje — kelios pilkos fotografijos. Kiti tapybos atstovai pasirodė su vienu kitu įdomesniu paveikslu, bet dauguma jų buvo vidutiniai ar menkaverčiai. Tapybos skyriuje buvo ir pornografinių paveikslų, neskaityt paprastų nuogybių.

Su medžio dirbiniais pasirodė keli menininkai. Jų darbai nebuvo ypatingi. Juos lengvai pralenkia kairurie mūsų meistras. Ir šias eilutes rašantis iš Lietuvos gavo meniško Dariaus-Girėno paveikslą, kurį iš medžio išdrožė kaime gyvenantis tos srities meistras. Ir Kanadoje yra lietuvių, kurie padaro puikių medžio drožinių, nors jie menininkais nesivadina, nes yra tos srities savamoksliai.

Keramikų darbai — menkos vertės. Lietuviai keramikai padaro gražių keramikos dirbinių, bet jų šioje parodoje nebuvo. Lietuvoje kaimo puodžiai padarydavo daug vertingesnių ir gražesnių molio dirbinių, negu čia matyti. Kas nematė gražaus palivoto asocio, kuris buvo vartojamas alui pilstyti! Čia kavai gerti puodukas — \$3, bet jis menkai atrodo. Krautuveje gražūs kavai gerti puodukai kainuoja \$0.60—1.50.

Odos dirbinius demonstravo net keli tos srities menininkai. Tai diržai, piniginės, rankinukai.

Praėjusį savaitgalį Springhurst savo artimųjų ir bičiulių tarpe amžiaus sukaktis paminėjo: Stasys Banelis, jo sūnus Algirdas ir Jonas Kazlauskas.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120

6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių. atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL QUE., H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas	Asmenines
Taupomasis s-tas	Nekiln. turto
Term. ind. 1 m.	Cekijų kredito
Term. ind. 2 m.	Investacines nuo
Term. ind. 3 m.	

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda. Kreiptis: GIL Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemont Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo